Nr. 19. NALEZYTOSC POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Kraków, Sobota 17 Lutego 1923.

Rok XLII

NOWA REFORMA

„Nowa Reforma" wychodzi codziennie rano.

Prenumerata wynosi:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
W miejscu	Mk	Mk	Mk	6300 Mk
z odnoszeniem do domu	„	„	„	7800 „
W Polsce:				
z przesyłką pocztową	„	„	„	7800 „
W innych państwach	„	„	„	14000 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do **Administracji „Nowej Reformy"** w Krakowie.

Redakcja: ulica Jagiellońska 10. Administracja: ul. św. Anny l. 3. Telefon Redakcji 41. Administracji 241. Dla rozmów **zamiejscowych 1572.**

Nr P. K. O. 140.956; Konto Ziemski Bank Kredytowy w Krakowie.

Rękopisów nadsyłanych Redakcja nie zwraca.

Cena numeru pojedynczego wszędzie 300 Mp.

Złoty polski

Kraków, 16 lutego.

Minister skarbu, prezes Pocztowej Kasy Oszczędności, przedewszystkiem jednak sama publiczność, zaczynają coraz częściej mówić o — złotym polskim. Nawet ceny książek podają już niektórzy w tej — jak dotąd — metafizycznej monecie. Jest to zjawisko oczywiście ekonomiczne, lecz może w jeszcze wyższym stopniu — psychologiczne. Ludziom zaczynają wreszcie przykrzyć się te długie ogony zer, które towarzyszą każdej niemal cenie za artykuły najbardziej codziennego użytku, n. p. buty, ubrania, koszule i t. d. Przestaje działać hipnoza wielkich cyfr. Nie imponuje już nikomu pensja miesięczna w kwocie jednego i więcej miljonów. Każdy wolałby liczyć swoje dochody na skromne setki czegoś, co przedstawia rzeczywistą zdolność nabywczą. W ten sposób słabnie i zanika psychologiczny moment tego zbiorowego samooszustwa, które nazywa się uczenie — »inflacją«, a który to moment polega na suggestji wielkiej cyfry, wiązanej nie z przedmiotem, nie z pojęciem nawet przedmiotu, lecz ze słowem, które coraz mniej, właściwie zaś nic prawie nie znaczy.

Zjawisko to nie kładzie jeszcze kresu gospodarce inflacyjnej, ale oznacza zbliżanie się tego kryzysu psychologicznego, który poprzedza ostateczny kryzys ekonomiczny. Kiedy w Rosji sowieckiej inflacja osiągnęła przed dwoma laty prawie stopień dzisiejszej naszej, zdrowy rozsądek mas odrzucił precz wyrazy takie, jak krocie tysięcy i miljony bezwartościowych rubli, i wrócił z elementarną siłą do liczb małych, nazywając tysiąc sowieckich rubli — kopiejką. Ponieważ zaś inflacja szła swoim trybem dalej, przeto niebawem »kopiejka« liczyła się już aż dziesięć tysięcy »rubli«, aż wreszcie sam rząd sowiecki, ulegając elementarnemu przejawowi zdrowego rozsądku, który jednak zawsze dąży do nazywania rzeczy po imieniu, zadekretował, że miljon rubli sowieckich nazywa się odtąd »jednym rublem« prawdziwym.

Analogiczne zjawisko obserwujemy teraz u siebie w domu. Jest niem ogarniająca coraz szersze masy tęsknota do — złotego polskiego, czyli do jednostki miary wartości względnie stałej i naprawdę jakąś wyobrażalną w towarach wartość reprezentującej. Jest to więc początek procesu odwrotowego. Bankructwo polega na stopniowem przechodzeniu od pieniądza rzeczywistego do pojęcia tego pieniądza, tak lub inaczej symbolizowanego, a od pojęcia już do nazwy, której dźwięk staje się coraz bardziej pustym. Takim pustym dźwiękiem stała się już dawno nasza marka, którą niepodobna zapłacić najmniejszej ilości jakiegokolwiek towaru, ani najdrobniejszej usługi. Zbłąkani na oceanie zer, przedstawiających nasze gospodarstwo finansowe i doprowadziwszy od tego, że nasze deficyty nie roczne, lecz kwartalne liczą się już nie w miljardach, lecz biljonach tych pustych nazw, naczynamy wszyscy — z rządem na czele — odczuwać coraz bardziej naglącą potrzebę zbliżenia się powrotem do brzegów i poczucia pod stopami jakiegoś twardego gruntu, chociażby miało nim być tylko pojęcie o rzeczywistym pieniądzu i tylko wyobrażenie jego formy.

Zaczynamy liczyć na złote. Jest to — jak się rzekło — przełom w psychice inflacyjnej. Przełomem w samej inflacji oczywiście jeszcze długo to nie będzie. Aby bowiem ten drugi — ważniejszy przełom mógł się dokonać, potrzeba przedewszystkiem ustalić o s t a t e c z n i e i n i e o d w o ł a l n i e samą wartość tego złotego, powtóre — i to jest najważniejsze — potrzeba zacząć nim efektywnie płacić, czyli potrzeba zgromadzić go w takim zapasie, który odpowiada naszym, chociażby najskromniej obliczonym, potrzebom obrotowym.

W naszej katastrofie walutowej obok sił wyższych, działających poza sferą świadomej woli ludzkiej, działały i działają jeszcze także ciężkie grzechy przeciw żelaznym prawom ekonomji, popełniane zarówno przez rząd, jak przez społeczeństwo. Jeżeli co do owych sił wyższych nie rozporządzamy żadnemi środkami ich otamowania, to co do owych grzechów mamy pełną swobodę wyrzeczenia się ich i ślubowania poprawy.

Niestety już przy wprowadzaniu omówionej wyżej metafizyki złotego polskiego, widzimy nowe grzechy i nowe błędy, które, sumując się, mogą całą procedurę uczynić bezwartościową. Zaczynamy bowiem grzeszyć przeciw pierwszemu warunkowi skuteczności tej procedury. Mianowicie wzdragamy się oznaczyć wartość tego złotego j a s n o, p r o s t o i n i e o d w o l a l n i e. Pocztowa Kasa Oszczędności, która z organów państwowych pierwsza podjęła pracę spopularyzowania pojęcia złotego polskiego, zaczęła tę pracę od wprowadzenia zawiłości i koniecznych stąd niejasności do pojęcia wartości tego złotego. Oto wartość ta ma być średnią arytmetyczną każdoczesnej wartości franka złotego i... ż y t a. Rachunek zawiły, w którym jedna wartość jest chwiejna i trudno oznaczalna. Dlaczego nie powiedzieć prosto, że złoty polski równa się frankowi złotemu i basta? P o c o t o ż y t o? Do czego ta arytmetyka. Wszak mamy jasną i krótką ustawę sejmową, która dokładnie oznacza ilość złota, mającego się mieścić w złotym polskim. Poco więc ta mięszanina złota ze żytem właśnie? Pożyteczne to zboże, szczególniej zmielone, da się mięszać — jak codzienne doświadczenie zjadaczy chleba z naszych piekarń poucza — z różnemi substancjami. Najbardziej zaś lubi ono mięszać się z jęczmieniem, nierzadko z piaskiem, gipsem, ziemniakami i t. d. Ale ze złotem żyto nie lubi się mięszać.

To upodobanie do tego nienaturalnego melanżu wynika u nas z dość ciasnej doktryny, aby stworzyć pojęcie wartości, odpowiadające z jednej strony złotu, jako miernikowi uniwersalnemu, a z drugiej specjalnej sile kupna metafizycznego pieniądza na naszym rynku wewnętrznym. Jeżeli nawet to dążenie teoretyczne i doktrynerskie jest szczere, to i wtedy nie przestaje ono być szkodliwem dla przyszłości złotego. Przez tę bowiem domieszkę żyta, którą w nim dodawać będziemy do złota, będzie także uciekała jego wartość miernicza.

Ekonomja jest to pani twarda i nieustępliwa. Nie można jej wywieść w pole żadnemi figlami rachunkowemi. Nie można w nią wmówić, że złoto z domieszką mąki żytniej jest także czystem złotem. Ona to natychmiast rozdzieli i będzie pedantycznie taksować, ile w każdej sztuce złotego polskiego jest złota, a ile i jakiego żyta. Więc poco trud i fatyga z długiemi zawiłemi wyszukiwaniami różnych średnich arytmetycznych.

Powiedzmy sobie raz to, co już Sejm powiedział, że mianowicie złoty polski równa się frankowi złotemu, a wtedy przynajmniej w dziedzinie czystego pojęcia będziemy stali przed czystym stołem, nie zagracanym żadnemi zastrzeżeniami, poprawkami, obliczeniami i — omyłkami w obliczeniach...

Zacznijmy raz od rzeczy najłatwiejszej i dokonajmy jej w sposób najprostszy. Więc przywróćmy pojęcie jednostki pieniężnej chociażby tylko w abstrakcji, ale jasne i wolne od wszelkiej dwuznaczności. Więc niech to będzie frank, ale bez żyta jarego czy ozimego, polskiego czy zagranicznego, chudego górskiego czy tłustego holsztyńskiego, świętojańskiego czy kampińskiego. Bo każde z tych żyt ma inną wartość, bardzo ładną, ale zmienną.

Kilo kiełbasy plus iks — to jest dwumian takisam, jak każdy inny. Można nim wykonać wszystkie operacje algebraiczne, można go mnożyć i dodawać, można do kwadratu podnosić, ale nie można nim wartości oznaczać, ponieważ jeżeli nawet przyjmiemy, że każdy zgodzi się na jakąś wartość kilograma kiełbasy, to jednak pozostaje jeszcze ten »iks« właśnie, o którym nic nie wiadomo. A takim »iksem« w stosunku do złota jest tu właśnie owo sakramentalne żyto. Kiedy nam mówią »czyste złoto«, to każdy z nas wie, o czem mowa. Ale pojęcie czystego żyta jest pojęciem zmiennem i nieścisłem. Nie można więc mieszać ze sobą takich dwóch pojęć. Każdy bowiem mały Tadzio z wzorowej szkółki T. S. L. wie dobrze, że nie można mnożyć śliwek przez orzechy...

Więc proces, zaznaczający się dążnością do odzyskania przynajmniej pojęcia jakiegoś rzeczywistego pieniądza, jako miary wartości towarów i usług, jest zarówno naturalny jak dodatni. Ale nie wypaczajmy go od pierwszej chwili przez zaśmiecanie go różnemi zastrzeżeniami, uzupełnieniami i poprawkami. Podobnie jak każdy pieniądz, który jest złotym lub chce być złotym, niechaj także i »złoty polski« będzie tylko szczerozłotym, a nie żadnym żytnio-złotym. Przyjść to nam powinno tem łatwiej, że to pojęcie ani nie złoto, ani nawet nie żyto »in substantia«, lecz poprostu tylko pojęcie, wyobrażenie, marzenie. Dlaczegoż więc nawet nasz sen o złocie posypywać zaraz otrębami żytniemi!

Wznowienie polsko-sowieckich rokowań handlowych

Warszawa, 15 lutego (Tel. wł.) Rokowania polsko-sowieckie o umowę handlową **zostaną wznowione.** Dnia 10 bm. poselstwo polskie w Moskwie zwróciło się do komisarjatu spraw zagranicznych z zapytaniem, czy komisarjat nie uważa za wskazane **podjąć rokowań.** W dwa dni później komisarjat odpowiedział, że **z zadowoleniem wita inicjatywę polską i rokowania mogą się rozpocząć dnia 26 bm. w Moskwie.**

Przygotowania wojskowe Niemiec

Berlin, 15 lutego (AW). Na ostatniem posiedzeniu komisji budżetowej minister obrony krajowej dr Gesler, poczynił **nader charakterystyczne** oświadczenie, odnoszące się do **stanu wojskowego Niemiec,** czyli tak zw. »Reichswehry«. Oświadczył on, że wojskowa komisja sprzymierzonych czyniła wielkie trudności władzom niemieckim **w organizacji wykształcenia wojskowego.** Pomimo tego w ostatnich dwóch latach organizacja wojskowego wykształcenia **poczyniła bardzo pocieszające postępy.** Małe wojsko, którem rozporządzają Niemcy, jest pod względem wojskowym **zupełnie odpowiednie.** Marszałek Mac Mahon oświadczył w roku 1871, że wojsko, którego wzrok i uczucia nie są zwrócone na osobę najwyższego wodza, musi być przeświadczone, że zadaniem jego jest **bezwzględne wypełnienie obowiązku.** Tak czyni się obecnie w Niemczech i to wyszło jak najbardziej na korzyść wojska niemieckiego. Następne lata przyczynią się niewątpliwie do tego, aby wykształcenie **jeszcze bardziej pogłębić.**

W calem tem przemówieniu ponimo powściągliwości charakterystyczne jest wskazanie ministra niemieckiego na sytuację wojskową Francji po roku 1871, pozwalające się domyślać, że to wypełnienie obowiązku należy rozumieć jako **kwestię przyszłego rewanżu.**

PRASA FRANCUSKA O ANGIELSKIEJ MOWIE TRONOWEJ.

Paryż, 15 lutego (AW). Prasa paryska żywo komentuje otwarcie parlamentu angielskiego i mowę tronową króla angielskiego.

»Temps« zauważa we wstępnym artykule, że rząd angielski wyjawił swoje żądania, które **nie przyczynią Francji trudności,** wstrzymuje się jednak od dyskusji nad niemi, zaznacza tylko, że **stanowisko Francji i Belgji byłoby łatwiejszem, gdyby zapanowała zupełna zgoda między sprzymierzonemi.**

»Liberté« dodaje, że mowa tronowa **nie może napełnić Niemców zbtnią ufnością, a na Turków natomiast nie wpłynie przygnębiająco.**

Objęcie pasa neutralnego na Litwie

Kraków, 16 lutego.

We czwartek 15 bm. zajął rząd wileński przyznaną Polsce przez Ligę narodów **część pasa neutralnego między Litwą wileńską a kowieńską,** tego pasa, który był terenem ustawicznych najazdów Litwinów, grabieży polskiego mienia i walk zaciętych. Wprawdzie rząd kowieński wniósł do Ligi protest przeciw jej decyzji, powołując się na układ w Suwałkach, lecz protest ten musi pozostać bez skutku, skoro Liga narodów wyrok swój, jako nieodwołalny, już ferowała.

Na tej podstawie delegat rządu wileńskiego p. Roman, przesłał pod datą 14 bm. do starosty powiatu wileńsko-trockiego (komisarza okręgowego policji w Wilnie i komendanta wojskowej straży granicznej) okólnik treści następującej:

„Część byłego pasa neutralnego, przypadająca administracji polskiej wskutek uchwały Ligi narodów w przedmiocie delimitacji **pasa neutralnego,** wejdzie w skład administrowanego przez p. starostę powiatu **wileńsko-trockiego.** Linja delimitacyjna polsko-litewska, w myśl zatytułowanej uchwały Ligi narodów, rozpoczyna się w powiecie wileńsko-trockim w miejscowości Podkamień, pozostawiając ją po stronie polskiej, potem przez „wzgórze 120" (patrz mapa sztabu jeneralnego w podziałce 1.100.000) biegnie aż do linji kordonowej pasa neutralnego ze strony litewskiej, przechodząc bezpośrednio koło miejscowości Jakońce, Strzelciszki i Kalańce aż do kolonji p. Szyszki, które pozostają po stronie polskiej. Na odcinku p. Szyszki, Ornjany, linja delimitacyjna przechodzi w ten sposób, że pozostawia po stronie polskiej miejscowości wraz z przynależnemi do nich gruntami, które są wyszczególnione w wiadomym panom projekcie Saury, na północ zaś od Ornjan aż do granicy łotewskiej linja delimitacyjna zlewa się całkowicie z t. zw. linją kordonową pasa neutralnego, zachowując ze strony polskiej na tym odcinku „status quo" dotychczasowego posiadania.

Niniejszem zarządzam: 1) Akcja objęcia przez administrację polską części pasa neutralnego, przyznanej Polsce, **rozpocznie się dnia 15 lutego b. r.** o godzinie 7 rano, zapomocą obsadzenia osiedli, w tej strefie położonych, oddziałami policji państwowej. 2) Równocześnie straż graniczna będzie się posuwała naprzód, celem obsadzenia wskazanej powyżej linji delimitacyjnej polsko-litewskiej. 3) Jednocześnie z obsadzeniem przyznanych nam terenów byłego pasa neutralnego starostwo powiatu wileńsko-trockiego zarządzi, rozplakatowanie we wszystkich objętych osiedlach odezwy mojej do ludności tamtejszej, nawołującej do współdziałania z władzami przy ustalaniu ładu i spokoju.

Odezwa ta będzie drukowana w języku polskim, oraz w języku litewskim dla miejscowości z ludnością litewską".

Równocześnie przesłał p. Roman do kowieńskiego ministra spraw wewnętrznych radjotelegram z zawiadomieniem, że w dniu 15 bm. **Polska obejmuje przyznaną jej decyzją Rady Ligi narodów część pasa neutralnego.** Delegat rządu zwraca się do litewskiego ministra z prośbą o wydanie odpowiednich zarządzeń, któreby **zapobiegły ewentualnym nieporozumieniom** przy obejmowaniu strefy neutralnej.

Dnia 15 bm. wieczorem **udał się,** jak A. W. donosi, **do Wilna szef sztabu jeneralnego marszałek Piłsudski.**

Jak A. W. donosi, oddzielne wsie z przyznanej Polsce części pasa neutralnego będą włączone do następujących gmin powiatu wileńsko-trockiego: Olkieniszki, Rudziszki, Troki, Mejszagoły, Podbrzezie, Niemedzyn, Janiszki. Całe gminy z przyłączonych terenów nie będą włączone do wymienionych gmin, lecz pozostaną takiemi gminami, jak dotychczas.

Obszar pasa neutralnego liczy około 8.000 mieszkańców, w tem około 2.000 Litwinów i 300 żydów. Resztę ludności stanowią Polacy.

Niezwłocznie po objęciu terytorjów, położonych w pasie neutralnym, przez władze polskie, dyrekcja kolejowa przystąpi do naprawiania toru kolejowego w okolicy Oran.

Dzień wczorajszy przynosi zatem fakt wielkiej dla Polski wagi: ustalenie wschodniej granicy między Rzecząpospolitą a Litwą kowieńską. Jeżeli się zważy, że równocześnie sprawa Klajpedy weszła na drogę ostatecznego załatwienia, możemy mówić, że dwie te kwestje, które w naprężeniu trzymały przez dłuższy czas opinję publiczną w Polsce, w zasadzie uważać możemy za rozwiązane.

Wilno, 15 lutego (PAT). Okólnik delegata rządu **w sprawie objęcia przyznanej Polsce części pasa neutralnego** przez władze polskie, zawiera oprócz podanych wczoraj jeszcze następujące punkty:

Starosta powiatu wileńsko-trockiego niezwłocznie wydeleguje podwładnych mu urzędników administracyjnych, zadaniem których będzie współdziałanie z tamtejszemi urzędami gminnemi przy udzielaniu niezbędnych środków lokomocji i lokali przy zakwaterowaniu **oddziałów policji i straży granicznej,** obsadzających przyznane nam części pasa neutralnego. Starosta powiatu trocko-wileńskiego wyda zarządzenia celem przeprowadzenia **planowanego rozbrojenia tamtejszej ludności.** Równocześnie z obsadzeniem przyznanej Polsce części byłego pasa neutralnego przez podległe mi organa administracyjno-policyjne i przez straż graniczną starosta powiatu wileńsko-trockiego przystąpi do organizacji na tem terytorjum **władz samorządowych na zasadzie obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej norm prawnych,** wyznaczając na razie, aż do ostatecznego uregulowania tej sprawy **tymczasowych** sołtysów gromadzkich. Równocześnie pan starosta przedłoży mi plan włączenia przyznanych Polsce miejscowości do odpowiednich przyległych gmin powiatu wileńsko-trockiego. Komendant okręgu 16-go policji państwowej przedłoży mi w terminie do dnia 20 bm. plan likwidacji tymczasowego wydziału kontroli ruchu kordonowego. Wydelegowany do kierownictwa akcji zastępca starosty powiatu wileńsko-trockiego p. Michał Łukasiewicz będzie utrzymywał ścisły kontakt z kierownikami akcji obsadzenia przyznanej Polsce części byłego pasa neutralnego i będzie mi składał niezwłocznie raporty o przebiegu akcji. Wkońcu podaje do wiadomości panów, że na skutek uzgodnienie zarządzeń panów z Dyrekcją kolei państwowych w Wilnie, dnia 15 bm. z rana zostanie wysłany pod osłoną policji pociąg robotniczy ze stacji Orany i stacji Rudziszki celem niezwłocznego przystąpienia do reparacji linji kolejowej i mostów oraz instalacji linji telegraficznej.

AGRESYWNOŚĆ LITWY WOBEC POLSKI.

Paryż, 15 lutego (PAT). Dziś odbędzie się posiedzenie Rady ambasadorów, poświęcone **sprawie Kłajpedy.** Dziś oczekują przybycia Galwanauskisa. »Daily Telegraph« donosi, że rząd litewski, zachęcony powodzeniem w sprawie Kłajpedy, **zdecydowany jest zająć nieprzejednane stanowisko w sprawie wileńskiej.** Oddziały litewskie, zajmujące odcinek strefy z kolonją, **mają stawić opór, jeżeli Polacy będą chcieli zająć część strefy neutralnej im przyznanej.** — Galwanauskas ma podobno dziś wystąpić **przeciw decyzji podziału strefy neutralnej** i żądać oddania sprawy trybunałowi międzynarodowemu w Hadze.

Wilno, 15 lutego (PAT). Kowno **potwierdziło odbiór** radiotelegramu, wysłanego wczoraj przez delegata rządu polskiego w Wilnie.

Warszawa, 15 lutego (Tel. wł.) W sprawie podziału pasa neutralnego Litwini ponieśli **nową klęskę.** Mianowicie — jak wiadomo — rząd kowieński przesłał do sekretarjatu Ligi Narodów notę **z protestem przeciw podziałowi.** Sekretarjat na notę tę **nie dał odpowiedzi** i ograniczył się do zakomunikowania jej członkom Rady Ligi Narodów. Pozatem Sekretarjat Ligi wygotuje memorjał celem **uzasadnienia prawa Ligi do podziału pasa neutralnego.**

MIECZYSŁAW SMOLARSKI.

NIEZWYKŁY KRYSZTAŁ

(Dokończenie).

— Kto tam jest u djabła i czemu tłucze się? — zapytał.

Odpowiedział mu złośliwy zwykle, a teraz przepojony słodyczą głos Marty:

— Sądziłam, że panu może czegoś być potrzeba. Może pan chce jakąś książkę, by przeczytać ją w łóżku? Mam »Sztukę kochania« Owidjasza.

Równocześnie Marcie zawtórował głos drugi:

— Allez! allez! Nie potrzeba tutaj starej kucharzycy! Ouvrez la porte! monsieur... pan dużo śpiewać... zrobić mu teraz wody z cukrem, puścić do siebie Francuska.

Stukania i pukania rozlegały się coraz głośniej. Podhorecki upadł na fotel niemy i bezsilny. Niczemu już nie dziwił się. Czekał, aż drzwi zostaną wyłamane.

Tymczasem w pokoju swoim sama została Marjetta. I młodą dziewczynę ogarnęła jakaś tęsknota, jakiś dreszcz. Działał fluid z pokoju Lola. Jakieś gady ślepego pożądania poczęły wciskać się w jej czoło. Chciała opanować się, powstrzymać. Wstała, jak bezwolna i przesunęła rękę po czole. Uczucia dziwnie słodkie a pieszczące jak muzyka wzywały i ją także tam, do tego zaklętego pokoju. Namiętność, nieznana dotychczas, kazała rozprężyć jej dziewicze ramiona i napełniła ją tkliwem pieszczot pożądaniem. Obojętnem jej było wiedy, kto ją woła. Pociąg owładnął nią, pociąg wiosenny i potężny, wszystkie myśli jej czyste i wszystkie rozważania przepadały w niej wobec tej wielkiej, złowieszczej mocy ziemi.

Uczyniła krok jeden, potem drugi. Chciała wyznać miłość swą, której nie czuła nigdy i nie byłaby czuła jej za chwilę. Szła własną mocą obłędu, ona piękna i dziewicza pod drzwi Lola w towarzystwo Marty i Francuski.

Ale nagle, na parę kroków zaledwie przed celem wyrosła przed nią w ciemnym korytarzu postać Dżajadatty. Piękne jego a gniewne teraz oczy zapaliły się, jak płomień. Wstrząsnął nią, ująwszy silnie za ramiona:

— Ty tam nie pójdziesz! Dość tych szaleństw!

Z za drzwi rozległ się płaczliwy, zrozpaczony głos Lola:

— Hindusie! Dżajadatto! Znam już teraz przyczynę mego powodzenia. Weź ten przeklęty kamień, który znalazłem przy sobie w ubraniu. Zabierz go i nie pokazuj mi go więcej na oczy! Nie jest to dar dla człowieka uczciwego.

Równocześnie odchyliły się nieco drzwi i w otwartą dłoń Dżajadatty spadł ów minerał, którego barwy nikt nie zdołał jeszcze określić.

XVII.

Na wypadkach, poprzednio opisanych, kończy się właściwie opowieść o niezwykłym krysztale, którą możnaby nazwać także »romantycznym okresem w życiu Lola«.

Podhorecki przekonał się, że tajemniczy dar nieprzeciętności, zastosowany do jego zasad, filozofji i dorywczych pragnień, mógł przynieść mu jedynie udrękę i zmartwienie, a życie jego wyprowadzał stale z błogiej równowagi.

W krótkim rozdziale tym, który jest właściwie epilogiem, wspomnimy tylko, że spokój Lola na przyszłość nie miał już zostać zamącony, a rozgłos, jaki przez krótki czas zdołał uzyskać, przyczynił się w znacznej mierze do tego, iż społeczeństwo, złożone z filozofów, wybaczyło mu jego szaleństwa.

Wkrótce Podhorecki otrzymał wysokie odznaczenie, dobrze zasłużoną nagrodę za ciężkie przejścia i za znaczne kwoty, ofiarowane na dobroczynność. Uszczerbek, który poniósł na majątku, zdołał z czasem odrobić, wyrzekł się z mocą a skromnością, godną podziwu, objęcia katedry uniwersyteckiej i żył dalej szczęśliwie z przyjaciółmi, jako poważny członek klubu bażanciego.

Marjetta natomiast odmówiła przyjęcia obu swoich zalotników.

W dzień lub dwa po owym tak niezwykłym powrocie Lola z teatru, siedział on w swoim pokoju wieczorem razem z profesorem Ziembą.

— Mam jeszcze nadzieję, że siostrzenica twa zechce wyjść za mnie za mąż — mówił profesor. — Przedstawiłem jej życie z sobą w bardzo różowem świetle. Natomiast, jeśli pomyliłem się co do jej uczuć, to będę musiał ożenić się ze starą kucharką, gdyż tak wróżyła mi cyganka.

Podczas tej przyjacielskiej rozmowy wpadł do pokoju, nie pukając nawet, dziwnie zdenerwowany dr Zawada.

— Gdzie Marjetta, gdzie panna Casais, gdzie Dżajadatta?

Obaj panowie zerwali się z miejsc.

— Co stało się? Dlaczego pan taki podnieceny, proszę usiąść — zapraszał Lolo.

— Ja mam usiąść! Wy siedzicie tutaj i nie macie o niczem pojęcia! Dowiedziałem się od Marty, że narzeczona moja wraz z Francuską zabrały trochę rzeczy, paszporty, wyrobione przezemnie i przed godziną wyjechały w niewiadomym kierunku.

— To niemożliwe! — krzyknął Lolo.

— Za tydzień kazała mi przyjść po odpowiedź. Czekaj teraz! — jęknął wynalazca.

— Mieliśmy razem wyjechać za granicę. Na nic poszło tyle moich przygotowań i decyzyj! — wołał zrozpaczony młodzieniec.

Wszyscy trzej udali się do pokoju, zajętego dawniej przez obie panie. Pozostały w nim jeszcze ślady pospiesznych przygotowań do podróży. Na stole leżał list, zaadresowany do dra Zawady. Zawierał on zaledwie kilka zdań, które niełatwo było wytłomaczyć:

»Odjeżdżam z Dżajadattą, gdyż posłyszałam głos, który mnie wzywał. Przepraszam za zawód ciebie i profesora Ziembę. Sądzę, że nietrudno będzie nam pocieszyć się. Wujowi dziękuję za gościnność i powiedzcie mu, że jadę do brata jego Ryszarda«.

Co było przyczyną tak nagłego wyjazdu Marjetty? Czy Hindus ofiarował jej z kolei niezwykły kryształ i jego już był to wpływ, czy pokochała Dżajadattę, zatęskniła do wymarzonych zawsze krain egzotycznych, lub też udała się w podróż, zapalona pragnieniem do tego, co jest silne, piękne i nie przemija, a wynosi się nad kłamane uczucia, małość i codzienność? Na pytania te długo jeszcze później **nikt** nie mógł dać pewnej odpowiedzi.

Zbrojny opór Litwinów w pasie neutralnym

Wilno, 15 lutego (PAT). **Rozpoczęta dnia 15 bm. o godz. 7 rano akcja obejmowania przez polskie władze administracyjne pasa neutralnego doprowadziła do chwili obecnej do obsadzenia wsi: Markowszczyzna, Odesa, Skobska, Użaleje. W okolicy wsi Pustkarnia słychać strzały karabinów maszynowych.**

LITWINI NISZCZĄ KOLEJE I MOSTY.

Wilno, 15 lutego (PAT). Wedle nieurzędowych wiadomości z pasa neutralnego, **Litwini wczoraj i dziś w nocy zniszczyli tor kolejowy koło Oran i trzy mosty wysadzili w powietrze. W kierunku na Olkeniki dziś słychać strzały. Dalszych wiadomości brak.**

WALKA Z LITWINAMI POD PUSTERNIA.

Wilno, 15 lutego (PAT). W ostatniej chwili nadeszła wiadomość o zajęciu przez polskie władze administracyjne wsi Pusternia. **Oddziały powstańców litewskich stawiały opór. Ranny jest jeden oficer i dwóch żołnierzy z bataljonu straży granicznej.**

Wilno, 15 lutego (PAT). W dalszym ciągu kompanja straży granicznej zajęła wieś Czarnokowale i Wojtowo. **Rozegrana pod Pusternią potyczka trwała czas dłuższy, poczem wieś przeszła w polskie ręce.** Popołudniu oddziały polskie zajęły wsi Kulko i Bortele.

Wilno, 15 lutego (PAT). **Potwierdza się wiadomość o wysadzeniu przez powstańców litewskich mostu na rzece Spęgle pod Wojtowem.**

Wkroczenie wojsk belgijskich do Wesel

Berlin, 15 lutego (AW). »Vorwärts« donosi z Wesel: **Do Wesel wkroczyły wczoraj wojska belgijskie.** Najpierw zajęły port i urząd cłowy, następnie oficerowie udali się do burmistrza, któremu oświadczyli, że zadaniem ich nie jest zajęcie miasta, jedynie **kontrola portu i urzędu cłowego, oraz ochrona belgijskich urzędników cłowych.** Wojska rozkwaterowały się w pobliżu portu, wewnątrz zaś miasta pozostały jedynie nieznaczne oddziały. Również **miasto Emmerich zostało zajęte przez 90 żołnierzy belgijskich i 5 oficerów.**

ARESZTOWANIE BANKIERÓW.

Paryż, 15 lutego. (PAT). Z Gelsenkirchen donoszą, że władze okupacyjne z powodu odmówienia przez tę gminę zapłacenia nałożonej grzywny, zarządziły **aresztowanie najwybitniejszych bankierów miejscowych.**

KOLEJE W NADRENJI I RUHR W RĘKACH KOALICJI.

Berlin, 15 lutego. (PAT). Dzienniki donoszą, że już nastąpiło **przejęcie kolei w Nadrenji i zagłębiu Ruhry przez władze aljanckie.** Ruch kolejowy podporządkowany będzie kierownictwu jenerała Payota. Do kolejarzy niemieckich wystosowane ma być wezwanie do podjęcia normalnej pracy. W przeciwnym razie kolejarze ci będą wydaleni.

Walka z drożyzną

Warszawa, 15 lutego (PAT). Na środowem posiedzeniu sejmowej komisji do walki z drożyzną nadzwyczajny komisarz do walki z drożyzną p. **Hartleb** przedstawił dane wytyczne, ustalone przez komitet ekonomiczny Rady ministrów **w sprawie ograniczenia wywozu za granicę artykułów pierwszej potrzeby. Na wstępie przedstawiciele Związku ludowo-narodowego i Koła żydowskiego zażądali odłożenia obrad nad wnioskiem komisji aż do czasu, dopóki rząd nie przedłoży szczegółowego planu działania. Wniosek ten został przyjęty**, lecz po przemówieniu p. komisarza Hartleba i przewodniczącego pos. Arciszewskiego, który oświadczył, **że odpowiedzialność za powolność przeprowadzenia akcji przeciwdrożyźnianej spada na wnioskodawców, wniosek ten zreasumowano.** Uchwała ekonomicznego komitetu Rady ministrów, określająca wytyczne w sprawie walki z drożyzną i wywozem za granicę artykułów pierwszej potrzeby i sprawy ich reglamentacji jest następująca:

REGLEMENTACJA WYWOZU ŚRODKÓW ŻYWNOŚCI.

1) Wywóz żyta, pszenicy, owsa, paszy, bydła, koni, trzody chlewnej, owiec, mięsa, tłuszczów i wędlin **zakazany jest bezwzględnie.**

2) Jęczmień, słód, **jaja, cukier mogą być wywożone za zezwoleniem Głównego Urzędu wywozu i przywozu** według norm ustalonych przez komitet ekonomiczny Rady ministrów z udziałem nadzwyczajnego komisarza do walki z drożyzną, **któremu przysługuje prawo sprzeciwu.** W razie sprzeciwu sprawa zostanie wniesiona na Radzie ministrów.

3) Proso, gryka, groch, fasola, warzywa wszelkie, ziemniaki, płatki ziemniaczane, drób wszelki mogą być **wywożone również za pozwoleniem Głównego Urzędu dla wywozu i przywozu w ilości nieograniczonej.** (Uwaga: przy udzielaniu zezwoleń na wywóz artykułów wymienionych w punkcie 2) i 3) pobierają się opłaty wywozowe według norm ustalonych i zmienionych przez komitet ekonomiczny Rady ministrów z udziałem nadzwyczajnego komisarza do walki z drożyzną).

4) Nadzwyczajnemu komisarzowi do walki z drożyzną przysługuje prawo zgłaszania odpowiednim ministrom opinji w kwestjach ustalenia, **zmiany stawek celnych i taryf przewozowych.**

ULGI DLA KOOPERATYW.

5) Współdzielniom spożywczym i samorządom, prowadzącym samodzielnie agendy aprowizacyjne. **mogą być udzielane ulgi taryfowe, celne i podatkowe.** Ulgi te udzielają się przez odnośnych ministrów w porozumieniu się z nadzwyczajnym komisarzem do walki z drożyzną.

6) Przy udzielaniu kredytu państwowym **organizacjom rolnym oraz przedsiębiorstwom wytwórczo-spożywczym** (cukrownie, młyny i t. d.) będą na te organizacje i przedsiębiorstwa nakładane zobowiązania do **udzielania wskazanym przez nadzwyczajnego komisarza do walki z drożyzną organizacjom spożywców części produktów i wyrobów na krotko-terminowe kredyty.**

PRAWA I OBOWIĄZKI KOMISARZA DLA WALKI Z DROŻYZNĄ.

7) Wprowadzenie systemu **walki z nielegalnym wywozem** i badanie nadużyć w tej dziedzinie **przekazuje się nadzwyczajnemu komisarzowi do walki z drożyzną,** którego upoważnia się do powołania w tym celu stałej komisji działającej pod jego przewodnictwem.

8) Nadzwyczajny komisarz do walki z drożyzną **uczestniczy na wszystkich posiedzeniach ekonomicznego komitetu Rady ministrów z doradczem prawa głosu, w kwestjach zaś dotyczących jego resortu z decydującem prawem głosu.**

9) Nadzwyczajnemu komisarzowi do walki z drożyzną przysługuje prawo udziału we wszystkich zwołanych przez rząd i poszczególne ministerstwa naradach i konferencjach gospodarczych oraz stałych instytucjach fachowych doradczych jakoto rady przemysłowo-handlowe, rada naftowa, rada kolejowa itd.

10) Nadzwyczajny komisarz do walki z drożyzną **przedstawi komitetowi ekonomicznemu Rady ministrów do dnia 1 marca szczegółowy program swojej działalności i każdego pierwszego dnia w miesiącu będzie przedstawiał sprawozdanie ze swojej działalności.**

UCHWAŁY.

Po wysłuchaniu uchwał ekonomicznego komitetu Rady ministrów rozpoczęto dyskusję nad kwestjami zespolenia i uzgodnienia w jedną całość wniosków z poprzednio już uchwalonymi przez komisję wnioskami ekonomicznego komitetu Rady ministrów. **Przeciwko wprowadzeniu tych zmian do wniosków, które odpowiadałyby uchwałom ekonomicznego komitetu Rady ministrów, wypowiedzieli się przedstawiciele P. S. L. Piasta, Koła żydowskiego i grupy Dubanowicza, za wprowadzeniem przedstawiciele P. P. S. i Chrześcijańskiej demokracji.** Po dyskusji postanowiono, aby dokonać **reasumpcji** poprzedniej uchwały komisji i poddać rewizji poszczególne artykuły z uwzględnieniem postulatów ekonomicznego komitetu Rady ministrów. Artykuł I poprzedniej uchwały przyjęto bez zmiany. Artykuł II zmieniono w ten sposób, że dodano do niego zdanie »albo wyższych cen spowodowanych ich brakiem« wobec tego artykuł ten będzie brzmiał »wzywa się rząd do ograniczenia wywozu innych artykułów pierwszej potrzeby tak, aby rynek wewnętrzny nie cierpiał skutkiem braku tych artykułów, albo wyższych cen spowodowanych ich brakiem«.

Na wniosek posła Arciszewskiego postanowiono zażądać, aby Sejm wysłał na naszą granicę wschodnią komisję, złożoną z sześciu osób dla zbadania jej stanu, a w szczególności kwestji przemytnictwa.

Warszawa, 15 lutego.

Komisarz nadzwyczajny dla zwalczania drożyzny, jak komunikuje min. spraw wewnętrznych, objął urzędowanie w ministerstwie spr. wewnętrznych w gmachu tegoż ministerstwa (ul. Nowy Świat 69) na 2-giem piętrze (Nr. telef. 220—20 i 512—40).

Projekt ustawy o państwowym podatku przemysłowym

Projekt ustawy o nowym podatku przemysłowym został w ostatnich dniach przyjęty przez Radę ministrów i wniesiony do Sejmu. Podatek polegać ma na opłacie 2 procent od obrotów przemysłowo-handlowych, oraz zajęć osobistych, a podlegają mu przedsiębiorstwa handlowe, przemysłowe, tudzież inne, na zysk obliczone przedsiębiorstwa, a następnie osobiste zajęcia przemysłowe i samodzielne, wolne zajęcia zawodowe, n. p. lekarzy, dentystów. weterynarzy, felczerów, adwokatów, notarjuszów, architektów, inżynierów i innych techników.

Wolne są natomiast od podatku przemysłowego gospodarstwa rolne i leśne, oraz związane z niemi przemysły: hodowla inwentarza, sadownictwo, ogrodnictwo, pszczelarstwo i gospodarstwo rybne. Inne przemysły, jak gorzelnie, browary, krochmalnie, cukrownie, destylarnie drzewa i t. p., będą opodatkowane, także zakłady, przerabiające produkty miejscowego gospodarstwa, ogrodnictwo, sadownictwo i rybołostwo, prowadzone zawodowo, jako wyłączny, lub przeważający rodzaj gospodarstwa.

Rubryka zwolnień jest wogóle bardzo obszerna i obejmuje między innemi przedsiębiorstwa państwowe i użyteczności publicznej, szkoły i zakłady naukowe, instytucje wychowawcze i dobroczynne, teatry państwowe i komunalne, przedsiębiorstwa robót i dostaw, o ile dochód ich nie przekracza miljona marek, i t. p.

Za obrót brutto, podlegający, jak wspomnieliśmy, dwuprocentowemu opodatkowaniu, uważa się:

1) W przedsiębiorstwach, prowadzących handel towarami, sumę przychodu brutto za towary, sprzedawane za gotówkę, wymienione lub wydane na kredyt W przedsiębiorstwach, prowadzących handel hurtowny, dochodzi jeszcze wartość towarów wydanych przez przedsiębiorstwo na sprzedaż w handlu detalicznym.

2) W instytucjach kredytu długoterminowego (także domy bankowe i kantory wymiany sumę pobranych opłat z różnych tytułów, oraz zysk brutto z operacji dewizami i papierami wartościowemi.

3) W instytucjach kredytu długoterminowego ogólną sumę wpływów prócz spłat kapitałów, o ile zaś prowadzą jakieś operacje bankowe, także sumy, wymienione pod 2.

4) W instytucjach ubezpieczeniowych połowę premij, wpłaconych od ubezpieczeń na życie i całkowitą sumę premji od ubezpieczeń rzeczowych, o ile jednak towarzystwo oparte jest na zasadach wzajemnego ubezpieczenia, wówczas za podstawę do wymiaru podatku przyjmuje się połowę sum wymienionych.

5) Dla robót i dostaw, wykonywanych, jako przedsiębiorstwa, sumę brutto, otrzymaną lub należną za wykonane roboty.

6) W przedsiębiorstwach przemysłowych, wydobywających lub przetwarzających surowce, albo produkujących wyroby z wydobytych lub zakupionych na własny rachunek materjałów, sumę przychodu brutto za surowce, półfabrykaty i gotowe wyroby, tak sprzedane za gotówkę, jak wydane na kredyt. lub wymienione. oraz użyte do wykonania innów.

7) We wszelkich innych przedsiębiorstwach, podlegających opodatkowaniu, jak również dla wolnych zawodów sumę zarobku brutto

Przedsiębiorstwa, wymienione pod 2 i 3, opłacać mają podatek przemysłowy w wysokości 5 procent od obrotu. Obliczenia sumy, podlegającej opodatkowaniu, dokonywa się z dołu co pół roku. Zeznania o obrocie składane być winny dwa razy rocznie: od 1 lipca do 1 sierpnia i od 1 stycznia do 1 lutego.

System wykupywania patentów będzie utrzymany nadal, jednak sumy, zapłacone za patenty, będą uważane za wpłaty zaliczkowe na poczet podatku obrotowego i potrącane po połowie przy każdej z dwóch rat półrocznych. Wykupienie patentu stanowi zapłatę podatku przemysłowego dla: przedsiębiorców handu wędrownego, jarmarcznego. oraz ajentów podróżujących, inspektorów i ajentow towarzystw ubezpieczeń, przedsiębiorstw komunikacyjnych, przewozowych, kredytowych. jako też innych pośredników handlowych, o ile nie utrzymują biur. Zwolnione zaś są od wykupienia patentów samodzielne zajęcia zawodowe, lekarze, dentyści itp. wyżej wskazane osoby.

Dalsze przepisy o świadectwach przemysłowych wzorowane są na odnośnych ustawach rosyjskich, podobnie, jak i sposób obliczania podatku. Zeznania o obrocie winny być składane dwa razy rocznie: od 1 lipca do 1 sierpnia i 1 stycznia do 1 lutego

Sprawdzaniem i ustalaniem sum, podlegających opodatkowaniu, zająć się mają w pierwszej instancji komisje szacunkowe, w drugiej komisje odwoławcze. W skład komisji szacunkowej wchodzi jako przewodniczący naczelnik władzy podatkowej I. instancji, lub jego zastępca. przedstawiciele właściwego urzędu podatków pośrednich i 6 członków powołanych z pośród podatników. Komisje odwoławcze składają się: z dyrektora Izby skarbowej, dwóch urzędników tej Izby, tudzież ośmiu członków z pośród podatników

Przepisy karne są bardzo ostre. Kara za opóźnienie wynosi 10 procent miesięcznie. Za przeszkodzenie czynnościom lustracyjnym winny ulega karze więzienia do 3 miesięcy. lub grzywnie do półtora miljona marek. Za nieokazanie ksiąg urzędnikowi grzywny wynosić mają od 10.000 do miljona marek. Również kara do miljona grozi za niezłożenie deklaracji o obrocie w terminie ustawowym.

KRONIKA

Kraków, 16 lutego.

POSIEDZENIE SEKCJI EKONOM. RADY M. I KOMISJI GRUNTOWEJ. W dniu 14 lutego br. odbyło się pod przewodnictwem prezyd. Federowicza posiedzenie Sekcji ekonomicznej Rady miasta wspólnie z Komisją gruntową.

Po referacie st. radcy magistr. dr Reinera uchwalono przedstawić Radzie miejskiej wnioski na sprzedaż gruntów Uniwersytetowi Jagiell. pod budowę bibljoteki Jagiell., naprzeciw szkoły przemysłowej w miejsce gruntu odstąpionego przed dwoma laty w przedłużeniu ul. Krupniczej, a który okazał się za szczupły. W dyskusji nad tą sprawą zabrał głos były premjer prof. dr Nowak i w dłuższem przemówieniu wykazał potrzebę natychmiastowego przystąpienia do budowy nowego gmachu dla Bibljoteki Jagiell. Po uchwaleniu wniosków referenta złożył imieniem Senatu Uniwersytetu Jagiell. prof dr Kostanecki podziękowanie komisjom za życzliwe traktowanie spraw Uniwersytetu Jagiell. i umożliwienie rychłego załatwienia tak doniosłej sprawy dla miasta, jak budowa Bibljoteki Jagiell.

Następnie na podstawie referatu rm. inż. Adelmana wyznaczono na cmentarzu m. grunt pod budowę grobu honorowego dla bohaterów szarży pod Rokitną.

Uchwalono dalej nabycie gruntu w dz. XVIII od p. Sierakowskiej na cele cmentarne, sprzedaż skrawka gruntu przy ul. Czyżówka w Podgórzu, zamianę gruntu z Uniwersytetem Jagiell. przy ul. Krupniczej. nabycie gruntu w dz. XIX pod regulację ul. Rzeźniczej i Masarskiej, parcelację gruntów prywatnych w dz. XIX, sprzedaż parceli gminnej pogranicznej w Borku Fałęckim oraz skrawków gruntów m. w Dębnikach.

W dalszym ciągu przyznano kredyt dodatkowy na ogrodzenie plant. Zatwierdzono wkońcu projekt przedłużenia ulicy Kawiory, projekt otwarcia ulicy wzdłuż kolei państwowej między ul. Miodową a wiaduktem przy ul. Grzegórzeckiej oraz rozpatrywano sprawę linji regulacyjnej dla części ul. Królowej Jadwigi na Zwierzyńcu.

DZIERŻAWA PIEKARNI WOJSKOWEJ PRZEZ MIASTO. Na onegdajszej konferencji między prezydjum m. Krakowa a przedstawicielami Okr Zakładu gospodarczego Dow. O. K. doszła do skutku umowa w sprawie dalszej dzierżawy przez miasto piekarni wojskowej przy ul. Żelaznej na Warszawskiem. Umowa obowiązuje na lat 2, a czynsz regulowany będzie z końcem każdego kwartału, według przeciętnych cen chleba z piekarni miejskiej. Na bieżący kwartał czynsz dzierżawny wynosi 300 tysięcy mk. Piekarnia wypiekać będzie nadal około 10.000 kg. chleba dziennie.

KONGRES DELEGATÓW ZWIĄZKÓW URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH W KRAKOWIE. Jutro w sobotę rozpoczną się w sali posiedzeń Rady miasta obrady Kongresu delegatów związków urzędników państwowych z całej Polski. Zjazd obesłany będzie przez wszystkie organizacje zawodowe urzędników; nadto wezmą w nim udział posłowie i senatorowie urzędnicy, jako też przedstawiciele rządu. W pierwszym dniu obrad delegaci podejmowani będą przez miasto podwieczorkiem w kuluarach prezydjum miasta.

W niedzielę wieczór delegaci będą obecni na przedstawieniu „Janosika" A. Galicy w teatrze im. Słowackiego.

MŁODZIEŻ AKADEMICKA O NADUŻYWANIE KOŚCIOŁA DLA CELÓW POLITYCZNYCH. — Otrzymujemy następujące pismo:

Niżej podpisane Stowarzyszenie akademickie oświadcza, iż w zupełności solidaryzuje się z enuncjacją ugrupowań polskiej młodzieży akademickiej w sprawie urządzanych przez młodzież wszechpolską demonstracyjnych nabożeństw za smutnej pamięci Niewiadomskiego i ze swej strony do założonego w tej sprawie protestu się przyłącza.

Akademickie Koło T. S. L. w Krakowie.

TOWARZYSTWO BIBLJOTEKI SŁUCHACZÓW PRAWA UNIW. JAG. W KRAKOWIE (ul. św. Anny 12) zwraca się do swych członków, obecnie niejednokrotnie zajmujących bardzo wybitne stanowisko w służbie państwowej i samorządowej z prośbą o zwrot wypożyczonych z księgozbioru Towarzystwa jeszcze w czasie studjum uniwersyteckiego książek i skryptów. W razie braku wypożyczonych dzieł prosimy o przekazanie ich równowartości pod naszym adresem celem umożliwienia nam w ten sposób uzupełnienia księgozbioru.

W SPRAWIE REJESTROWANIA RENT AUSTRO-WĘGIERSKICH otrzymujemy następujący komunikat:

Prezes lwowskiej Izby skarbowej komunikuje, że międzynarodowa komisja odszkodowań przedłużyła do końca lutego 1923 termin do wnoszenia protestów przeciw zarejestrowaniu i ostemplowaniu przez władze austrjackie tytułów niezabezpieczonego długu przedwojennego Austrji i Węgier (rent) należących do obywateli i instytucyj polskich a zatrzymanych, względnie zdeponowanych na terytorjum republiki austrjackiej. Protesty, połączone już z rekursami przeciw ewentualnej odmowie żądaniu skasowania stempla austrjackiego, należy wnosić na ręce poselstwa polskiego w Wiedniu (III Rennweg 1). Bliższych informacyj co do formy i wymagań takich protestów względnie rekursów należy zasięgnąć w lwowskiej Izbie skarbowej i wydziałach Rad powiatowych.

UISZCZANIE WKŁADEK DO KAS BRACKICH ZAGŁĘBIA OSTRAWSKO-KARWIŃSKIEGO. — Konsulat polski w Mor. Ostrawie komunikuje, że termin do uiszczania zaległych wkładek uznawczych do kas brackich zagłębia ostrawsko-karwińskiego, dla tych wygnańców i uchodźców plebiscytowych, ktorzy posiadają co najmniej 10 lat członkowstwa, a nie podlegają innemu ubezpieczeniu zaopatrzeniowemu, upływa definitywnie z dniem 2 marca 1923. Wkładki te, które wynoszą po 50 hal. cz. miesięcznie, należy przesłać bądźto wprost do poszczególnych kas brackich, bądźto za pośrednictwem konsulatu. Kto przeto z byłych robotników ostrawsko-karwińskiego zagłębia węglowego, będących członkami kas brackich, chce zachować pretensje do prawidłowego spensjonowania według ustaw czechosłowackich a dotychczas zalega z wkładkami, winien uiścić zaległe wkładki bezzwłocznie.

JAK BIEGNIE ULICA JAGIELLOŃSKA? Dwa odczyty prof. Estreichera odbyć się mają przy ul. Jagiellońskiej 22. Numer ten trudno odszukać, wielu nawet mieszkańców stałych ulicy Jagiellońskiej nie umiałoby wskazać, gdzie ten dom się znajduje, dlatego uważamy za właściwe objaśnić, że ulica Jagiellońska nie kończy się przy plantach pod Uniwersytetem, lecz pod kątem prostym załamuje się i biegnie aż do ulicy Wiślnej. Wzmiankowany Nr. 22 znajduje się w środku tej linji i ma od strony plant kamienne schodki.

ODEBRANE SKARBY OD ZŁODZIEJA. Onegdaj po południu przytrzymał posterunkowy Augustyn w sklepie zegarmistrza J. Pilca przy ul. Starowiślnej 10, podejrzanego osobnika, który sprzedawał biżuterję. Ponieważ zachowanie się tego osobnika wydawało się policjantowi podejrzanem. doprowadził go posterunkowy pod „Telegraf". Pod czas rewizji znaleziono przy aresztowanym złoty męski zegarek, naszyjnik, sznur pereł, złote pierścionki. kolczyki i szpilki, a nadto narzędzia do włamania i łuski z nabojów rewolwerowych. W toku dochodzeń stwierdzono, że aresztowany dokonał wielkiego włamania do mieszkania jednego z bogatszych kupców w Poznaniu i skradł tam biżuterję, bieliznę, kosztowną damską garderobę, jedwabne suknie obszyte gronostajami, pościel, stołowe srebro na 12 osób itd. Wszystkie te rzeczy zapakował do kufrów, także skradzionych i nadał je wprost do Krakowa. Sam zaś zabrawszy biżuterję. przybył pociągiem pospiesznym onegdaj do naszego miasta. Wczoraj rano nadeszły kufry z temi rzeczami do Krakowa, które zakwestjonowano i znaleziono wszystkie skradzione rzeczy. Wartość odebranych od złodzieja rzeczy wynosi około 100 miljonów mk. Nazwisko aresztowanego, który pochodzi ze Lwowa, ze względu na zarządzony pościg za jego wspólnikami. zachowuje policja na razie w tajemnicy.

KOMUNIKATY I ZAWIADOMIENIA.

ZEBRANIE TOWARZYSKIE TARNOWIAKÓW którzy w Tarnowie zdali egzamin dojrzałości, odbędzie się, z inicjatywy wicepr. miasta Wielgusa, prezydenta Panka i przeora Karmelitów ks. Walczaka, w sobotę w refektarzu OO. Karmelitów dn. 24 bm. o godz. 7 wieczór. Młodzież uniwersytecka będzie także mile widziana.

Z TOWARZYSTWA EKONOMICZNEGO. W sobotę 17 bm. odbędzie się odczyt p. Siebeneichena z ministerstwa przemysłu i handlu w Warszawie na temat: „Polska i Gdańsk na tle gospodarczych postanowień, traktatów. konwencyj i umów" w sali Izby handlowej i przemysłowej ul. Długa 1 o godz. 6 wieczorem. Wstęp bezpłatny.

ZEBRANIE W SPRAWIE BANKU SPÓŁDZIELCZEGO. W niedzielę 18 bm. o godz. 10 rano odbędzie się na Kochowem (ul. Potockiego) w sali rzeźników zebranie rękodzielników, przemysłowców i kupców w sprawie założenia Banku spółdzielczego.

Z kraju i ze świata

PREMJER SIKORSKI NIE PRZYJEDZIE DO KRAKOWA. „Przegląd Wieczorny" donosi, że premjer Sikorski z powodu nawału pracy nie przybędzie do Krakowa na pogrzeb Rokitniańczyków. W Warszawie premjer Sikorski weźmie udział w uroczystościach Kopernika.

UROCZYSTOŚCI KOPERNIKOWSKIE W TORUNIU. „Przegląd Wieczorny" donosi, że na uroczystościach Kopernika w Toruniu prezydenta i rząd będzie reprezentował minister oświecenia publicznego Mikułowski-Pomorski.

DLA UŁATWIENIA ODCZYTÓW O KOPERNIKU. Celem uczczenia pamięci Mikołaja Kopernika Towarzystwo miłośników astronomji za aprobatą ministerstwa oświaty rozesłało do wszystkich szkół powszechnych i średnich w Polsce ulotne pisma z życiorysem Mikołaja Kopernika, celem ułatwienia nauczycielstwu urządzenia odczytów ku czci sławnego astronoma polskiego.

O POTWARZ W DRUKU. Warszawski sąd okręgowy w 12 wydziale karnym rozsądzał sprawę następującą:

W kwietniu 1919 w satyrycznym tygodniku ilustrowanym „Sowizdrzał", wychodzącym pod redakcją p Władysława Nawrockiego, umieszczony został wiersz pod tytułem „Do redaktora „Monitora". W wierszu tym literat p. Eustachy Czekalski, nazwany został człowiekiem, ciągnącym rzekomo zyski z podejrzanych źródeł. Z tego powodu p. Czekalski wytoczył p. Nawrockiemu skargę o potwarz w druku. Po przeprowadzonej rozprawie, podczas ktorej p. Nawrocki starał się przeprowadzić dowod prawdy, sąd skazał p. Nawrockiego na 2 miesiące więzienia.

ECHA BANKRUCTWA „BRYGADY" W ŁODZI. Z Łodzi donoszą: Jak już donosiliśmy firma wyrobów wojskowych pod nazwą „Brygada" zbankrutowała, a właściciele jej, niewypłaciwszy 800 robotnikom zarobków. wynoszących przeszło 100 miljonow marek, zbiegli.

Prócz aresztowanego już poprzednio wicedyrektora „Brygady" Heimana, ujęto onegdaj dyrektora technicznego Włocha, Barischa, który od kilku dni sypiał u swego przyjaciela w Grand Hotelu.

Wczoraj zgłosił się również i oddał się do dyspozycji władz główny dyrektor i współwłaściciel firmy inż. Tramer.

SAMOBÓJSTWO REDAKTORKI. Ze Lwowa telefonują nam: W niedzielę po południu popełniła zamach samobójczy Bogumiła Ancówna, długoletnia redaktorka „Gazety Porannej" i „Wieczornej", zażywając znaczną ilość weronalu. Odwieziona do szpitala, gdzie **mimo zabiegów lekarskich zmarła.** Powodem samobójstwa rozstrój nerwowy.

GROŹNY POŻAR WE LWOWIE. Onegdaj rano wybuchł w realności Miejskiej Kasy Oszczędności przy ul. Wałowej 9 groźny pożar, który tylko dzięki bardzo umiejętnej akcji straży pożarnej udało się zlokalizować. Pożar powstał w lokalach „Demobilu" wojskowego, który zajmuje w tej realności całe piętro. Zapaliły się mianowicie belki przy wentylatorach, do których wpuszczone były rury od piecyków żelaznych. Gmach Miejskiej Kasy Oszczędności należy do najbardziej okazałych budowli we Lwowie.

PRZEMYŚL, 14 lutego. (Nieszczęśliwy wypadek. — Pożegnanie zasłużonego działacza). W piątek 9 bm. o godz. 5 po poł. była droguerja p. Laufera przy ul. Mickiewicza widownią nieszczęśliwego wypadku. Laborant Ludwik Olech obchodził się tak nieostrożnie z benzyną, że wskutek przeciągu ogień z pieca spowodował eksplozję benzyny, a laborant w jednej chwili stanął w płomieniach. Z trudem tylko zdołano ugasić ogień na jego ubraniu. Po kilku dniach Olech zmarł w szpitalu. Kto ponosi winę nieszczęśliwego wypadku, wyjaśni śledztwo.

W niedzielę 11 bm. żegnało Polskie Tow. dram. im. Al. hr Fredry zasłużonego działacza „Fredreum" p. E. Lorenca, który opuszcza Przemyśl i przenosi się do Warszawy. Na przedstawieniu „Klubu kawalerów" M. Bałuckiego zgotowała publiczność p Lorencowi serdeczną owację. Z tego powodu pisze „Nowy Głos Przemyski". „Od czasu przeniesienia p. E. Lorenca do Warszawy obniża się widocznie poziom artystyczny „Fredreum". — Tak wybór sztuk, jak i wykonanie, oddala się niestety coraz bardziej od doskonałych tradycyj tej kulturalnej placówki, na którą szybko poczyna opadać zmierzch pospolitej amatorszczyzny. Szkoda!" —

LICEUM POLSKIE W ROŻDZIENIU. Z Katowic donoszą: Niedawno otwarto nowe liceum polskie w Rożdzieniu-Szopienicach. Dotychczasowe liceum było czysto niemieckie. Większość polska z burmistrzem Suchym na czele, uchwaliła jednomyślnie zreorganizować szkołę w duchu polskim. Na kierownika nowego liceum powołano dr Łęgowskiego.

DALSZE CEGIEŁKI WAWELSKIE ufundowali 4043 Ant. Sadzewiczowi redakt. „Gazety Porannej Dwa grosze" w jej 10-lecie, — członkowie redakcji; 4044 Oficerowie oddziału V sztabu D. O. K. Nr. V w Krakowie; 4045 Młyn ziemiański Tow. akc. Poznań; 4046 Stefan Hauer Poznań; 4047 Inż. St. Cissowskiemu w 15 letn. roczn. pracy — urzędnicy kopalni „Bolesław"; 4048 Zjazd Zw. pol. prasy prow. w Kaliszu w 30 letnią rocznicę pracy prezesa Józefa Radwana; 4049 Oficer. i szereg. bacnu straży granicz. Nr 28 w Słobódce; 4050 Członk. spółdz. żołn. parku uzbrojeń grupy w Wilnie; 4051 Współprac. księg. stow. naucz. w Wilnie w dniu im. kier. Piotra Hniedziewicza; 4052 Ku czci szefa Jana Maleckiego urzędnicy deleg. skarb. w Wilnie; 4053 Feliksowi Rzewuskiemu z Topoli i 4054 Urząd ziemski Miechów. Pozatem Lubelski Syndykat rolniczy w Chełmie złożył 90.000 mk. na cele odbudowy Wawelu.

TEATRY KRAKOWSKIE.

Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO. Jutrzejsza premjera utworu A. Galicy obudziła zainteresowanie. Obsadę „Janosika" tworzą pp. Kosinowska (Pani zamku), Mazarekówna (Sawa), Klońska (Przodownica), Modzelewska (Dziedza), Orlikówna (Marzana), oraz panowie Szymański (Janosik), Kułakowski (Pan zamku), Zbucki (stary zbójnik), Modrzewski (Bathyany), Niewiarowicz i Dobiesław (Podharnasie), Puchalski (Goergey) i inni. Reżyseruje dyr. T. Trzciński.

OPERA I OPERETKA. Dziś w piątek 16 bm. z powodu przygotowań do jutrzejszej premjery „Lohengrina" teatr zamknięty. Zapowiedź premjery opery romantycznej R. Wagnera „Lohengrin" na sobotę 17 bm. powitaną została przez muzykalną publiczność entuzjastycznie. Na naszej scenie opera ta dozna szczególnej troskliwości w doborze solistów, a bardzo trudne ustępy chórowe znajdą staranne wykonanie w doskonałym krakowskim zespole. Nadto zwiększona orkiestra pod batutą dyr. Walewskiego oraz nowa wystawa przyczynią się niewątpliwie do powodzenia opery Wagnera na scenie krakowskiej.

Z TEATRU „BAGATELA“. „Szyldkretowy grzebień“ z Nowackim w roli Flemminga granym będzie jeszcze dwa razy, tj. w piątek i w niedzielę wieczorem. W sobotę wieczorem fantazja nocy karnawałowej „Żongler“. W sobotę po południu po raz ostatni rekordowy „Gobelin“, zaś w niedzielę po południu „Sublokatorka“ z p. Malicką. „Wiera Mircewa“, sensacyjna sztuka w 4 aktach rosyjskiego pisarza Urwancowa, niegrana dotychczas na scenach polskich wchodzi na afisz „Bagateli“ w poniedziałek 19 bm. w reżyserji p. Jana Nowackiego.

III WIECZÓR KAMERALNY odbędzie się dziś w piątek w sali Starego Teatru, przy współudziale znakomitej pieśniarki warszawskiej p. Heleny Ostaszewskiej-Kozłowskiej, K. Czop-Umlaufowej, oraz zespołu kameralnego. W programie Schumann, Brahms, Reger i Strauss.

KONCERT SMIRNOFFA I KREISBERG odbędzie się nieodwołalnie w niedzielę 18 bm. o godz. 7 wieczór.

ZDZISLAW JAHNKE, znakomity skrzypek wystąpi u nas w poniedziałek 19 bm.

WIKTOR GILLE, który z niebywałem powodzeniem koncertuje w Warszawie, wystąpi w naszem mieście we wtorek 20 bm.

REPERTUARY:

TEATR IM. SŁOWACKIEGO:

Piątek, 16 bm.: „Sławna artystka“.
Sobota, 17 bm.: „Janosik“.
Niedziela, 18 bm. po poł.: „Zbójcy“, wieczorem: „Janosik“.
Poniedziałek, 19 bm. po poł.: „Zbójcy“, wieczorem „Sławna artystka“.
Wtorek, 20 bm.: „Janosik“.

TEATR OPERA I OPERETKA.

Piątek, 16 bm.: Teatr zamknięty.
Sobota, 17 bm.: „Lohengrin“.
Niedziela, 18 bm. po poł.: „Bajadera“; wieczorem „Lohengrin“.

TEATR »BAGATELA«.

Piątek, 16 bm.: „Szyldkrtowy grzebień“.
Sobota, 17 bm. po poł.: Gobelin“, wieczorem „Szyldkretowy grzebień“.
Niedziela, 18 bm. po poł.: „Sublokatorka“, wieczorem „Szyldkretowy grzebień“.
Poniedziałek, 19 bm.: „Wiera Mircewa“.

ZBIEGOWISKO ULICZNE.

Wielką zabawę gałganiarzy urządza w sobotę 17 bm. w sali Sokoła „Ż. T. S. Jutrzenka“. Jest to tradycyjna doroczna zabawa, zapowiadająca się wyśmienicie. Zaproszenia wydaje dziś jeszcze firma H. Statter, Starowiślna 16. W dniu zabawy w Sokole. Stroje rodzajowe. Jazz-Band. Loterja i różne niespodzianki.

Wiadomości naukowe, artystyczne i literackie

— **Z LITERATURY PRZEKŁADÓW.** Ruchliwa warszawska firma wydawnicza „Ignis“ wypuściła na rynek księgarski w szeregu najpoczytniejszych współczesnych autorów głośną powieść Rudyarda **Kiplinga**: „Kim“ w przekładzie Wilhelma Mitarskiego. Dwutomowa ta powieść, podana we wzorowym przekładzie, jest jedną z najcharakterystyczniejszych dla talentu popularnego przedstawiciela literatury egzotycznej w powieściopisarstwie angielskiem. Na końcu drugiego tomu znajdujemy barwne i treściwe zarazem studjum o Kiplingu G. Chestertona.

Drugim, niemniej pożądanym i czytanym autorem, jest Jack **London**, którego powieść „Wilk morski“, przyjętą entuzjatycznie przez krytykę angielską, przyswoił obecnie w wydawnictwach „Ignisa“ p. J. B. Rychliński. Powieść ta dwutomowa, ujęta w barwną okładkę J. Gronowskiego, znajdzie niewątpliwie licznych i zapalonych czytelników, zwłaszcza wśród młodszego pokolenia.

Trzecią książką, która zajmie honorowe miejsce w bibljotece przekładów „Ignisa“, jest „Siedm legend“ Gottfryda Kellera w przekładzie Alfreda Toma.

Książkę tę, która w szeregu dzieł Kellera zajmuje honorowe miejsce, poprzedza charakterystyką talentu i twórczości autora znany pisarz Hugo v. Hoffmannstal. Szkoda, że przekład, dokonany widocznie pospiesznie, nie stoi na wysokości piękności stylowej oryginału.

Książkę zdobi efektowna okładka rysunku Tadeusza Gronowskiego.

— **NOWE KSIĄŻKI:**

Juljan TUWIM. Czychanie na Boga. Poezje. Warszawa. Tow. wyd. „Ignis“.

Wacław ROGOWICZ: Miłość w dramatach Oskara Wildego. Warszawa. Nakład i druk H. Siegenfelda.

Ewa OSTROLĘG: Radość i łzy. Szkice i obrazki. Warszawa—Kraków. Nakład księgarni J. Czerneckiego.

Prof. Odo BUJWID. Pasteur i jego odkrycia Warszawa. Wojskowy Instytut san. M. S. W. — Str. 39

Z sali sądowej

Kraków, 16 lutego.

ROZPRAWA PRASOWA.

Wczoraj przed sądem przysięgłych w sądzie okr. karnym w Krakowie odbyła się rozprawa prasowa z powodu skargi wymierzonej przez naczelnego redaktora »Il. Kurjera Codz.« posła Marjana Dąbrowskiego, przeciw naczelnemu red. »Gońca« p. Antoniemu Krzywemu. Trybunałowi przewodniczył sędzia Konopacki, wotowali sędziowie Kraus i Droździkowski. Oskarżał zastępca oskarżyciela prywatnego adw. dr Zadęcki, zaś red. Krzywego bronił adw dr Lewandowski.

Tłem rozprawy był artykuł, umieszczony w »Gońcu« dnia 13 września 1922, jako przedruk z »Myśli Narodowej«, w którym autor Adolf Nowaczyński, przedstawiając stosunki krakowskie jako »bagienko«, wspomniał w dwóch ustępach trzy razy o red. M. Dąbrowskim w sposób ubliżający jego czci.

Red. Krzywy tłumaczył się na rozprawie, że przedrukował artykuł z »Myśli Nar.« pod tyt. »Gangrena się wzmaga«. Dowodu prawdy na treść artykułu nie przeprowadza, a zaznacza, że red. Dąbrowski autora tego artykułu Ad. Nowaczyńskiego nie skarżył. Co do treści, wedle słów oskarżonego, jest ona pisana więcej z humorem i dlatego red. Dąbrowski nie powinien się o to obrażać.

Zastępca oskarżyciela adw. dr Zadęcki zbija wywody oskarżonego, poczem po przemówieniach obwinionego red. Krzywego i jego zastępcy adw. dra Lewandowskiego sędziowie przysięgli udali się na naradę. Przewodniczący ławy sędziów przysięgłych po naradzie ogłosił werdykt, zaprzeczający 12 głosami winy oskarżonego. wobec czego przew. trybunału wydał wyrok uwalniający red. Krzywego.

BYLI OFICEROWIE DEFENZYWY PRZED SĄDEM.

Rozprawa dzisiejsza rozpoczęła się przesłuchaniem rzeczoznawców lekarzy co do stanu umysłowego oskarżonego Żuniaka, który w śledztwie symulował chorobę umysłową. Lekarz wojskowy dr Sochacki składa w imieniu znawców orzeczenie, które stwierdza, że oskarżony nie cierpi na żadną chorobę umysłową.

Po odczytaniu aktów i dokumentów zamyka przewodniczący postępowanie dowodowe, poczem nastąpiły wywody prokuratora mjr. dra Cięciela i obrońców.

Następnie po naradzie trybunału ogłosił przew. pułk. Harasymowicz wyrok, skazujący por. Żuniaka na karę 4 lat ciężkiego więzienia. Natomiast kpt. Kosturkiewicz i podchor. Anighofer skazani zostali na karę więzienia przez 10 miesięcy. Przy wymiarze kary umorzono połowę przy zastosowaniu amnestji oraz cały areszt śledczy wszystkich oskarżonych, wobec czego por. Żuniak ma do odcierpienia 11 miesięcy, a kpt. Kosturkiewicz 15 dni więzienia. Kara osk. Anighofera umorzona została w całości aresztem śledczym. Wszyscy oskarżeni zwolnieni zostają równocześnie ze służby wojskowej.

Obrońcy oskarżonych zastrzegli sobie trzy dni do namysłu w sprawie zażalenia nieważności.

OBRABOWANIE ŻOŁNIERZA NA WOLI JUSTOWSKIEJ.

W ostatnich dniach miała się odbyć sensacyjna rozprawa przed sądem doraźnym w Krakowie o napad rabunkowy, dokonany na żołnierzu Florku, idącym z Krakowa do Woli Justowskiej. Rabusie byli zamaskowani i mieli właściwie napaść na sierżanta, który w tym samym czasie niósł miljonową kwotę na żołd dla żołnierzy. Florek rozpoznał jako napastników Feliksa Pasternaka i Stanisława Gierka. Podczas śledztwa Florek cofnął zeznania co do Gierka, a obstawał jedynie przy winie Pasternaka. Ten ostatni wykazał swe „alibi“ że był w tym dniu w Krakowie. Przeprowadzenie dowodu Pasternaka w terminie przepisanym przez sąd doraźny jest niemożliwe, wobec tego przerwano postępowanie doraźne i przekazano sprawę sądowi zwyczajnemu.

ORSZAK WESELNY PRZED SĄDEM.

Dzienniki w swoim czasie doniosły, że Stefan Kubisztal został zaraz po ślubie z Genowefą Kurkówną aresztowany po odejściu od ołtarza. Aresztowanie Kubisztala nastąpiło pod zarzutem, że jako nałogowy złodziej ukradł w r. 1922 zegarek złoty nieznanemu właścicielowi i wręczył go swej narzeczonej, jako podarunek ślubny. Doniesienie zrobiła niejaka Marja Kucharska, która była gościem weselnym i znała dokładnie historję podarunków ślubnych Kubisztala, gdyż dawniej była długoletnią narzeczoną nowożeńca.

Kubisztal odpowiadał wczoraj przed zwykłym trybunałem za zbrodnię nałogowej kradzieży, zaś żona jego Genowefa i Franciszek Kaszuba, drużba weselny, jako wspólnicy o ukrywanie skradzionych rzeczy.

Sprowadzona jako świadek z więzienia w Jaśle Kucharska, gdzie odsiaduje karę za podobne przestępstwo, przyznała się, że pod wpływem trunków przedweselnych opowiadała na policji różne historje nieprawdziwe na swych byłych narzeczonych, bo i na Kaszubę, który kiedyś zaręczył się z nią. Miała również żal do szczęśliwej Kurkównej, swojej rywalce. Trybunał pod przew. sędziego Hubaczka po przemówieniu obrońców adw. dra Heskiego i dra Warenhaupta, wydał wyrok uwalniający oskarżonych od winy i kary.

† Paweł Stwiertnia

We środę 14 bm. umarł w Krakowie w 69 r. ż. Paweł Stwiertnia, emer. starszy inżynier w dyrekcji kolejowej w Stanisławowie, b. długoletni poseł z tego miasta do parlamentu austrjackiego i wiceprezes Koła polskiego.

W życiu politycznem dawnego zaboru austrjackiego, a w Galicji wschodniej w szczególności, odgrywał w swoim czasie ś. p. Paweł Stwiertnia wybitną rolę. Za czasów namiestnikowstwa Kazimierza Badeniego, gdy demokracja polska rozwijać zaczęła działalność, ś. p. Paweł Stwiertnia założył w Stanisławowie, gdzie już wówczas był inżynierem kolejowym, czytelnię polską dla kolejarzy. Za to przeniesiony był w drodze dyscyplinarnej do Salzburga, gdzie odznaczył się jako niezwykle uzdolniony inżynier przy budowie kolei.

Minęły czasy reakcji w Galicji i ś. p. Paweł Stwiertnia wrócił na swoje stanowisko do Stanisławowa, gdzie przy najbliższych wyborach wybrany został posłem do parlamentu austrjackiego. Wyborem tym zaszczycany był potem parokrotnie.

W parlamentarnem Kole polskiem należał ś. p. Stwiertnia do frakcji demokratycznej. Jako znawca spraw kolejowych, a przytem niezawisły w swoim sądzie, poseł wystąpił w swoim czasie przeciw wszechwładnemu wówczas ministrowi kolei żelaznych Wittekowi za olbrzymie przekroczenie kredytów na budowę kolei alpejskich. Pod jego atakami padł wówczas minister Wittek.

Robotnicy w warsztatach kolejowych w Galicji ś. p. Pawłowi Stwiertniowi mieli do zawdzięczenia, że przeniesieni zostali na etat państwowy.

Podczas inwazji rosyjskiej w latach 1914—1915 ś. p. Stwiertnia pozostał na swojem stanowisku w Stanisławowie, lecz do żadnych usług kolejowych zaborcom użyć się nie dał.

Po śmierci żony przeszedł na emeryturę i odtąd zaczęła się jego tragedja. Z pensji emerytalnej wyżyć nie mógł, sytuacja jego pogarszała się z każdym miesiącem. W ostatnich czasach żył w nędzy. Dzięki inicjatywie dyr. Prachtla kolejarze zebrali dla niego pół miljona marek, które nie pozwoliły mu już jednak na przedłużenie nadwątlonego zdrowia.

Pamięci szczerego patrjoty i demokraty, pracownika na niwie społecznej i narodowej: cześć!

Pogrzeb ś. p. Pawła Stwiertnia odbędzie się w sobotę 17 bm. z domu przedpogrzebowego na cmentarzu rakowickim o godz. 4 popoł.

Uchwalenie prowizorjum budżetowego w Senacie

Warszawa, 16 lutego (Tel. wł.) Na wczorajszem posiedzeniu Senatu uchwalono większością głosów prowizorjum budżetowe.

Min. Wł Grabski wniesie do obu Izb **ustawy o sanacji skarbu.**

Skasowanie ministerstwa poczt i telegrafów

Warszawa, 15 lutego. (PAT). „Gazeta Warszawska“ donosi, że wobec uchwały sejmowej skasowania ministerstwa poczt i telegrafów, komitet ekonomiczny postanowił **przyłączyć agendy tego ministerstwa do ministerstwa kolei**, choć nie uważa, by w ten sposób osiągnąć można większe oszczędności.

O podatek dochodowy

Warszawa, 15 lutego. (A. W.). Na wczorajszem posiedzeniu komisji skarbowej omawiano projekt noweli do ustawy o podatkach dochodowych. Minimum egzystencji w projekcie podniesiono ze 180.000 Mkp. na 2.000.000 Mkp. Stopa procentowa podatku zaczyna się od dwóch procent przy dochodach 2.000.000 i dochodzi do 25 procent przy 115,000.000 dochodu. Przy dochodach stałych (pobory), stopa procentowa wynosi 0.3 procent, przy 2.000.000 dochodzi zaś do 11 procent przy 50 mijonach

SPOSÓB NOWEGO OBLICZANIA CZYNSZÓW

Z Warszawy donoszą: Rząd stojąc na stanowisku, uchwalonego przez komisję prawniczą projektu noweli do ustawy o ochronie lokatorów, chce wprowadzić pierwszą zasadniczą zmianę, a mianowicie, że wysokość komornego mają określać nie komisje lokalne, ale główna komisja rządowa, która po wysłuchaniu opinji lokatorów i właścicieli domów, ma przedstawiać radzie ministrów uchwały komisji. — Normowanie opłat czynszowych odbywać się będzie co 1—2 miesięcy, w związku z wahaniem waluty. Projekt przewiduje obliczanie opłaty mieszkaniowej w ten sposób, że za 1 rb. płacony przed wojną, pobierać się będzie 500 mp., za 1 koronę austr. 200 mp., za 1 markę niemiecką 230 mp. Świadczenia mają być liczone osobno, jak dotychczas.

Ten projekt rządowy był przedmiotem obrad Głównej Rady mieszkaniowej. Dyskusji nie wyczerpano.

„Numerus clausus“ w komisji konstytucyjnej

Warszawa, 15 lutego. (AW). Wczoraj na posiedzeniu komisji konstytucyjnej toczyły się ożywione obrady w sprawie „numerus clausus“ w wyższych uczelniach. Komisja zająć się miała rozważaniem pytania, czy „numerus clausus“ jest zgodny z konstytucją. Sprawy tej jednak nie załatwiono. Posłowie stronnictwa Ch. J. N. przemawiali za wprowadzeniem „numerus clausus“, inni posłowie przeciwko temu żądaniu.

WNIOSEK POSŁA KIERNIKA.

Warszawa, 15 lutego (PAT). Poseł Kiernik na posiedzeniu komisji konstytucyjnej złożył następujący wniosek na ręce przewodniczącego ks. Lutosławskiego: »Zamiast artykułu 1 i 2 projektowanej ustawy wstawić artykuł pierwszy w brzmieniu następującem« artykuł drugi ustawy o szkołach akademickich z dnia 13-go lipca 1920 roku otrzyma brzmienie następujące:

Rady wydziałowe określają co roku dla każdego wydziału **najwyższą liczbę studentów i wolnych słuchaczy**, którzy ze względu na rozporządzalne miejsce i środki naukowe mogą w danych warunkach z pełnym pożytkiem korzystać ze studjów. Przy przyjmowaniu studentów i wolnych słuchaczy niezależnie od ogólnych warunków ustawą przewidzianych, **należy także przestrzegać pośród przyjmowanych na dany wydział kandydatów sprawiedliwego stosunku liczbowego właściwego mniejszościom narodowym w państwie.** Uczniowie już zapisani na dany wydział przed wejściem w życie niniejszej ustawy mają prawo ukończyć ten wydział w tej samej szkole akademickiej niezależnie od powyższej normy.

DELEGAT POLSKI.

Wilno, 15 lutego (PAT). Celem objęcia władzy administracyjnej w przyznanej Polsce części pasa neutralnego delegowany został **zastępca starosty wileńsko-trockiego Łukasiewicz.**

STOSUNKI POLSKO-RUSKIE.

Lwów, 15 lutego (Tel wł.) »Słowo«, organ mieszczaństwa ruskiego zaznacza, że żadne pertraktacje polsko-ruskie **nie toczą się** tylko dlatego, że punkty »kapitulacji« między Włodz. Baczyńskim a Polakami zostały ustalone już w r. 1919, gdy p. Baczyński jako internowany przebywał w Dąbiu. Obecne jego postępowanie jest tylko **konsekwentnem wykonaniem zawartej ugody.**

Inaczej zapatruje się na tę sprawę »Ridny Kraj«. Zdaniem jego portraktacje były istotnie prowadzone, a to na skutek wiadomości o przygotowującem się porozumieniu rządu Petruszewycza z bolszewikami. Zatrwożeni burżuje ruscy poczęli wywierać nacisk na tutejsze kierownictwo trudowców, by się uniezależnili od rządu emigracji i jego zgubnych dla społeczeństwa ukraińskiego pertraktacyj z bolszewikami.

ZDEMENTOWANIE WIADOMOŚCI »MATINA«.

Budapeszt, 15 lutego (AW). Węgierska Agencja Tel. Oficjalnie **dementują wiadomość »Matina«** o proklamacji naczelnika państwa Horthy'ego na króla węgierskiego.

KEMAL PASZA ZA PODPISANIEM TRAKTATU POKOJOWEGO.

Wiedeń, 15 lutego (PAT). »N. W. Tagblatt« donosi: Kemal pasza oświadczył w Smyrnie korespondentowi paryskiego »Tempsa«, że nowa Turcja **nie zgodzi się na kapitulację nawet w ograniczonej formie.** Kemal pasza **wyraził dalej życzenie, aby traktat pokojowy został podpisany.**

Kłajpeda dla Litwy

Z rozmaitych źródeł nadeszły wiadomości, że sprawa Kłajpedy zostanie już w bardzo krótkim czasie załatwiona definitywnie. Na żądanie komisji sojuszniczej powstańcy opuszczą Kłajpedę i za zgodą rządu kowieńskiego udadzą się na terytorjum Litwy. Podobno większa część powstańców zostanie wcielona do armji litewskiej. Nowy poseł litewski w Rydze, były dyrektor departamentu w litewskiem ministerstwie spraw zagranicznych, p. Anksztelis, udzielił przedstawicielowi dziennika „Junakas Sinas“ następujących informacyj:

Na razie będzie Kłajpeda znajdowała się pod zarządem wybranej przez ludność miejscową taryby, która będzie ciałem ustawodawczem, złożonem z pięciu Litwinów i dwóch Niemców. Prezydentem taryby będzie były poseł litewski w Rydze, Zaunius. Władzą wykonawczą, czyli rządem, będzie dyrektorjat, złożony z trzech Litwinów i dwóch Niemców, pod przewodnictwem Gallusa, byłego posła litewskiego w Berlinie. Komisarz koalicyjny, p. Petisne, tudzież garnizon koalicyjny opuszczą Kłajpedę. Taryba uchwali konstytucję dla okręgu Kłajpedy, **poczem wkrótce nastąpi zupełne przyłączenie Kłajpedy do Litwy.** Ogłoszenia tej decyzji spodziewają się Litwini w dniu 17 bm., to jest w dniu piątej rocznicy ogłoszenia niepodległej Litwy.

Urzędowa paryska ajencja Havasa potwierdza wiadomość, że konferencja ambasadorów uregulowała stan prawny Kłajpedy. Konferencja **uznała suwerenność Litwy nad portem pod warunkiem, że Litwa poczyni dla państw sąsiednich odpowiednie rękojmie** w dziedzinie transito i żeglugi. Międzykoalicyjna komisja zakończy swoje czynności, jeżeli Litwa warunki te przyjmie. Ostateczna decyzja będzie powzięta po nadejściu przychylnej odpowiedzi od Litwy.

Ażeby wyczerpać wszystkie wiadomości, przytaczamy także informacje ze źródła niemieckiego, oczywiście podejrzaną. Mianowicie „Rigaer Rundschau“ donosi, że wśród powstańców litewskich w Kłajpedzie zarządzono **ostre pogotowie.** Choć rząd litewski pozornie kazał powstańcom powrócić na swe terytorjum, mimo to do obszaru Kłajpedy przybywają codziennie nowe siły. Przedwczoraj przybył tam nowy uzbrojony oddział z pod Suwałk. Korespondent stanowczo zaprzecza uspakajającym wiadomościom o ustąpieniu rządu Simonajtisa i o odjeździe komisji koalicyjnej.

Dział ekonomiczny

ODROCZENIE TERMINU WKŁADEK W P. K. O.

Warszawa, 15 lutego. (AW).

Komitet dyrekcyjny PKO na odbytem posiedzeniu uznał celowość i słuszność wprowadzenia wkładów oszczędnościowych, zabezpieczonych od zniżki marki polskiej i upoważnił prezydjum PKO do przedłożenia po porozumieniu się z ministrem skarbu, komitetowi dyrekcyjnemu na najbliższe posiedzenie, ostatecznych wniosków w tej sprawie. Wobec tego **ulega odroczeniu** termin, ustalony przez PKO przyjmowania wkładek, zabezpieczonych przed zniżką marki polskiej, to jest przeliczone na złote polskie.

WOLNY DOM SKŁADOWY SKA AKC. W KRAKOWIE.

Polskie Tow. handlowe S. A. utworzyło obecnie nową spółkę akcyjną, na której czele stoi dr Jan Kanty Steczkowski i wybudowało na Dąbiu tuż obok stacji kolejowej, wolny dom składowy o pojemności przeszło 1500 wagonów do użytku kupiectwa naszego.

W tym domu składowym mogą kupcy towar sprowadzony z zagranicy składać bez opłaty cła a następnie podejmować towar częściami i opłacać też cło w miarę podejmowania towaru — lub też za granicą nabyty a w wolnym składzie złożony towar wysyłać dalej za granicę w całości lub partjami bez opłacania cła w Polsce. Korzyści tej instytucji są więc widoczne, oszczędza bowiem kupcowi opłaty cła w całości przy tranzytach, bądź też umożliwia mu opłatę cła partjami od towaru w kraju pozbywanego.

Biura miastowe Spółki mieszczą się przy ul. Sławkowskiej 4.

* **O ROZBUDOWĘ DRÓG RUCHU TOWAROWEGO.** Zjazd przemysłowców polskich w Poznaniu, jaki się odbył z końcem stycznia br., stwierdziwszy niedostateczności i nieterminowość towarowego ruchu kolejowego, co utrudnia rozwój naszego handlu wewnętrznego i międzynarodowego i często uniemożliwia rozwój produkcji krajowej, domaga się, między innemi, ulepszenia administracji kolejowej, powiększenia taboru, oraz rozbudowy linij kolejowych, łączących w jeden organizm gospodarczy poszczególne dzielnice państwa. Następnie zjazd domaga się rozbudowy dróg wodnych i połączenia ze Szczecinem.

Wiadomości giełdowe

Z GIEŁDY KRAKOWSKIEJ. Na rynku dewizowym usposobienie niezmienione. Nadal silna tendencja zwyżkowa. Wszystkie gatunki uzyskały dalsze znaczne zwyżki (także marka niemiecka), z wyjątkiem przekazów na Wiedeń, któremi robiono bez zmiany.

Obroty akcjami przemysłowemi i handlowemi ograniczone z powodu braku gotówki, skutkiem czego ogólne usposobienie słabsze, przy kursach niejednolitych. Kilka papierów miało kurs mocniejszy, jak: „Pharma“, „Gorka“, „Siersza górnicza“, „Pezet“. W obrotach pojawiły się po dłuższej przerwie „Oikos“ ze zwyżkowym kursem 75.000. Inne oddawano po kursie utrzymanym lub słabszym.

Z akcyj bankowych kupowano Przemysłowy po kursie słabszym (4000) i Ziemski Kredytowy bez zmiany (2500—2525). Papiery procentowe bez ruchu.

CEDUŁA KURSOWA

z dnia 15 lutego 1923

Waluty i dewizy:

	Gotówka		Czeki	
Dolary St. Zjed.	47000	49000	47000	49000
	Transakcja		47500—48500	
Funty szterl.	22000	23600	225000	235000
Floreny holenderskie			19060	20000
	Transakcja			19800
Franki francuskie	2800	3000	2800	3000
Franki belgijskie	2500	2700	2500	2700
Franki szwajc.	9000	9300	9200	9500
	Transakcja			9300
Liry włoskie	2200	2400	2300	2500
Marki niemieckie	2·00	2·60	2·25	2·75
Korony austr.	0·60	0·70	0·60	0·70
Korony czeskie	1350	1450	1375	1475
	Transakcja		1420—1485	
Korony węgierskie	17·00	20·00	17·00	20·00

Akcje Tow. handl. i przem.

			Transakcja
Polskie Tow. handl.	3900	4300	4000—4150
Impex	350	450	420
Pharma	17000	21000	18000—20000
Polski Glob	900	1000	975
Żegluga Polska	1000	1200	1050
Zieleniewski	75000	80000	80000—77000
Parowozy	9000	11000	10000
Automotor	2500	3500	
Cegielski	125000	135000	132000
Trzebinia	22000	25000	23000—22500
Pocisk	4000	5000	4600
Gorka	60000	64000	62000
Siersza	63000	68000	65000—67000
Tepege	37000	42000	40000—39000
Polska Nafta	8500	9500	8900—9000
Oikos	70000	80000	75000
Pezet	8000	9000	8500
Strug	8000	9000	
Trzebinia tłuszcze	33000	38000	
Krakus	13000	15000	14000—13800
Chodorów	52000	57000	54250—56500
Ćmielów	38000	42000	
Siersza elektr.	5500	6500	5900
Niemojowski	18000	22000	
Fabr. kap. Myślenice	4000	5000	

GIEŁDA WARSZAWSKA. (15 lutego). Dolary St. Zjedn. trans. 48500—49000, sprzedaż 47100—47335, kupno 46865, marki niemieckie 2·60. Czeki: Gdańsk tr. 2·40—2·52½—2·47½, sprzedaż 2·47, kupno 2·45. Belgja 2677·50—2565, sprzedaż 2495, Berlin trans. 2·40—2·55—2·47½, sprzedaż 2·49, kupno 2·45, Londyn 249.000—235000—222.500, trans. 221.200, kupno 219.000, Nowy York 48.000—49.000—47.000, sprzedaż 47.235, kupno 47.765, Nowy York drobne trans. —, sprzedaż 48.185, kupno 46.715, Paryż trans. 3000—3030—2920, sprzedaż 2865, kupno 2835, Praga 1405—1480—1465, sprzedaż 1428, kupno 1416, Szwajcarja trans. 8866, kupno 8776, Wiedeń trans. 0·72½—0·71, sprzedaż 0·69, kupno 0·68.

GIEŁDA SZWAJCARSKA. (15 lutego). Berlin 0·02·35, Holandja 210·80, Nowy York 533·25, Londyn 24·97, Paryż 31·97, Mdjolan 25·40, Praga 15·75, Budapeszt 0·20, Bukareszt 2·45, Belgrad 5·30, Sofja 2·95, **Warszawa 0·01·30**, Wiedeń 0·0074½.

CZARNA GIEŁDA WE LWOWIE. (Tel. wł.). Tendencja na ogół zwyżkowa. Obroty bardzo silne. Dolary 46.500—46.600, marki niemieckie 2·40—2·45, korony czeskie 1400—1420, franki francuskie 2800—3000, franki szwajcarskie 8800—9000 mk.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.

Nadesłane.

Artykuły w tym dziale nie pochodzą od Redakcji.

Bł. p.

Juljusz Unger

zmarł po długich cierpieniach w 80 r. życia.

Wyprowadzenie zwłok odbędzie się z domu przedpogrzebowego na cmentarzu izraelickim w piątek dnia 16-go lutego 1923 r. o godzinie 3-ciej po południu, o czem zawiadamia

Rodzina.

Zgubione dokumenta wojskowe na nazwisko Norbert Wurzel, 1896, P. K. U. Kraków, unieważnia się. 370

Starsza panna, umiejąca szyć, poszukuje miejsca do dzieci. Zgłoszenia pod **„Bona M."** przyjmuje Administracja „N. Reformy". 332 1 2

Français donne leçons primaires et supérieures: diction, conversation etc. S'adresser Bskupia 18, au 1r étage. 320 4 0

Kupuje garderobę męską, używaną, w lepszym i gorszym stanie — zawiadomienie korespondentką lub ustne — Schmaus, Kraków, Szeroka 22. 38 0 10

Motory elektryczne

pierwszorzędnej niemieckiej marki dla normalnego napięcia — 0.67, 10 HP. — **po cenach bardzo niskich** do sprzedania wprost ze składu. — Zgłoszenia listowne pod **„B. N. 3910"** przyjmuje Administracja „N. Reformy". 348 2 3

Panna z kilkuletnią praktyką biurową, znająca język niemiecki, pisząca bardzo biegle na maszynie, poszukuje posady biurowej; może także objąć zarząd jakiego przedsiębiorstwa przemysłowego. — Zgłoszenia pod **„Sumienna"** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 350

Zakład wychowawczy sierót

Kraków-Łobzów, ul. Królewska 65, pod opieką SS. Miłosierdzia, utrzymujący i wychowujący 100 sierót, z powodu wzrastającej drożyzny znajduje się w bardzo przykrych warunkach, przeto zwraca się z prośbą do serc szlachetnych, którym dobro młodzieży nie jest obojętne by łaskawie zechcieli przyjść z pomocą. 361

Poszukuję na kilka miesięcy dużego, pięknie umeblowanego pokoju dla starszej pani. Zgłoszenia pod **„B. U."** przyjmuje Administracja „N. Reformy". 298 2 2

Wszelkie naprawy

okularów i cwikierów, wstawianie szkieł i t. p. wykonuje najstaranniej tanio i szybko **H. NIEMETZ, optyk i mechanik w Krakowie, ul. Karmelicka 15.** 1053 13 13

Nowości wydawnicze

Wacława Grabiańskiego

Przesilenie (Dramat w 3-ch aktach).

Dwie nowele.

Tegoż autora:

Wojenny balonik

Piekło 50 6 0

Rymy i proza.

Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Urzędnik administracyjny przemysłu naftowego z wieloletnią samodzielną praktyką, poszukuje odpowiedniej posady w rafinerji lub centrali. Zgłoszenia pod **„Samodzielny"** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 325 2 2

Krawczyni wyjedzie do damskiej krawieczyzny w każdym zakresie. Zgłoszenia pod **„Krawczyni 1012"** przyjmuje Administracja „N. Reformy". 355 2 2

Księgarnia katolicka

Kraków, ul. Florjańska 1 otrzymała na skład kilkanaście **ostatnich egzemplarzy** dzieł:

K. Bartoszewicz. Księga pamiątkowa Konstytucji 3 Maja. Cena 2 tomów 480 Mk.

K. Bartoszewicz. Antysemityzm w Polsce do końca XVII wieku. Cena 600 Mk.

K. Bartoszewicz. Wojna żydowska w r. 1859 (początki asymilacji i antysemityzmu). Cena 240 Mk.

Pieśni polskie. Najlepszy wybór pieśni narodowych — ozdobnie oprawne w płótno angielskie, ze srebrnym orłem 600 Mk.

(Dzieła te oddawna są wyczerpane w handlu księgarskim). 82

MŁYNY HANDLOWE I GOSPODARCZE

KASZARNIE, ŁUSZCZARNIE, SILOSY I SPICHRZE ZBOŻOWE

urządza i poszczególnych maszyn dostarcza **„ROLINDUSTRJA" S. A.**

Krajowy Zakład dla przemysłu fabrycznego, **Lwów, ul. Fredry 9,** telefon 653.

WYŁĄCZNE ZASTĘPSTWO 185 6 8

Fabryki maszyn młyńskich Braci SECK w Dreźnie.

PHILIPS ARGA

ŻARÓWKI 1-wattowe, ½-wattowe, z naturalnego szkła mlecznego

Przedsiębiorstwo elektro-techniczne

Inż. BOLESŁAW JURSKI

KRAKÓW ul. św. Tomasza 8. Telefon Nr 3108. 40 3 3

MAŁOPOLSKI ZAKŁAD ODZIEŻY W KRAKOWIE

poleca swe sklepy i magazyny tekstylne **w Podgórzu, przy ul. Nadwiślańskiej 12** jakoteż Szatnię **w Krakowie, przy ul. Szczepańskiej 3** sprzedaje hurtownie i detajlicznie towary:

wełniane i bawełniane na ubrania męskie i kostjumy damskie, cajgi, płótna białe na bieliznę, płócienka kolorowe, zefiry, drelichy, chustki duże i chustki na głowę, koce, **gotowe ubrania męskie, płaszcze, kurtki,** obuwie męskie, damskie, chłopięce i dziecięce.

600 32 0

Wykupuję wyczeszki i obcięte włosy płacąc najwyższe ceny.

Wyrabiam, przerabiam i farbuję warkocze po cenach konkurencyjnych.

Laboratorjum kosmetyczne Franciszki Budziaszek

Kraków, ulica Grodzka L. 3. 3887 2 2

SAMOCHODY FIAT-TURYN

Najszybsze: do 120 km na godzinę.
Najtrwalsze: wykonane z najlepszego materjału.
Najekonomiczniejsze: zużycie benzyny od 8 litrów na 100 km.

MODEL 501—18 HP., 4 cyl., 4-osobowy.
MODEL 505—32 HP., 4-cyl., 6-osobowy.
MODEL 510—45 HP., 6-cyl., 6-osobowy.

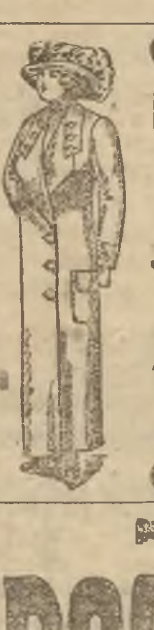
Torpeda, Landa, Coupe, Berliny.
Wozy ciężarowe, omnibusy, traktory rolne, ciągówki.

Reprezentacja:

JAN KOWALSKI I SKA

Kraków, ul. Radziwiłłowska 23, tel. 1253 59 2 2

Abażury do lamp elektr., gazowych i naft., gotowe i na zamów.
Wytwórnia lamp elektr. Inż. A. Jastrzębski, Sławkowska 30, I. p., tel. 2048. 347 2 15

Pracownia kapeluszy

przyjmuje do fasonowania kapelusze damskie, męskie, filcowe, welurowe, — według ostatnich żurnali. —

Już nadeszły najnowsze wzory zimowych kapeluszy.

Antoni Radwański leg.-inw. 4081 2 2

Kraków, Szewska 4 (w podwórzu).

WYROBY POWROŹNICZE

sznury, postronki, szpagaty, taśmy i t. p., poleca pierwszorzędnego wykonania, hurtownie i częściowo:

FABRYKA LIN TRANSMISYJNYCH
STANISŁAWA WAŁKOWIŃSKIEGO
KRAKÓW—ZWIERZYNIEC, ULICA LELEWELA L. 11.

Uwaga: Firma powyższa nie posiada żadnej filji ani sklepu, nie ma nic wspólnego z podobnemi — a znajduje się jedynie tylko przy ulicy Lelewela L. 11. 2309

WYCIĄĆ i ZACHOWAĆ!

ZAWIADOMIENIE.

W KRAKOWIE — ULICA SZLAK L. 61
otwartym został fabryczny skład

KILIMÓW GLINIAŃSKICH ORAZ KOSZYKARSKICH WYROBÓW.

Sprzedaż hurtowna i drobiazgowa.

Kilimy gliniańskie, wzory swojskie, gobeliny, aplikacje, batiki
Kosze i walizy podróżne,
Meble koszykarskie, galanterja rafiowa, rzeźba zakopiańska, wytwórnia własna.
Meble ogrodowe, werandowe, pokojowe, kanapy, fotele, krzesła, taburety, stoły, bujanki, umywalnie, łóżka, stojaki i kosze na kwiaty.
Własna wytwórnia kaset rafiowych, ubieranych wstążką jedwabną krakowską, kasety ażurowe, kasety wewnątrz tapicerowane. Galanterja koszykarska, tapicerska. 250

Poleca:

Pierwsza lwowska fabryka wyrobów koszykarskich i kilimów Stanisław Buczkowski i Spółka.
Centrala: Lwów. Filja: Kraków, Warszawa, Londyn, Antwerpja.

Rury, pompy, kotły, piece, cynę, ołów, wyroby żelazne, instalacyjne

nowe i używane, przyjmuje do sprzedaży komisowej

Juljan Tokar 3818 2 2

Kraków, ul. św. Jana L. 10 (sklep) telefon 0574

Pierwszorzędny zakład krawiectwa damskiego

MICHAŁA KAPUSTY

Kraków, ul. Szewska 24, I. p., narożnik plant wykonuje

kostjumy angielskie

francuskie, płaszcze, suknie i bluzki z własnej lub powierzonej materji. 19 5 6

Wielki wybór materjałów krajowych i zagranicznych.

TYDZIEŃ POLSKI

TYGODNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

Wydawnictwa rok IV.

Zasilany przez najwybitniejsze w Polsce siły naukowe i literackie.

TYDZIEŃ POLSKI zdobywa coraz szersze uznanie w kraju, dzięki jasnemu i przedmiotowemu oświetlaniu aktualnych zagadnień życia narodu, ujętych w ramy spokojne, wolne od animozyj partyjnych i zaczepek osobistych.

TYDZIEŃ POLSKI wychodzi w sobotę. Prenumerata „Tygodnika Polskiego" wynosi kwartalnie 6.000 mkp., miesięcznie 2.000 mkp.. za granicą podwójnie. Cena pojedynczego numeru 600 mkp. Konto czekowe w P. K. O. Nr 1750.

Cena ogłoszeń: za całą stronicę 200.000 mkp., za ½ strony 100.000 mkp., za ¼ strony 50.000 mkp.

Adres redakcji i administracji:

Warszawa, ulica Ordynacka Nr 5, m. 4.

Redakcja otwarta od godziny 5—7 wieczór. Administracja od godziny 9—2 po południu codziennie.

Telefon 286-17. Telefon 286-17.

Zastępstwo na Kraków i Małopolskę: **„Ruch"**, Kraków, Szczepańska 9.
Wydawca: **Towarzystwo wydawnicze „Zjednoczenie".**
Redaktor: **Leon Kozłowski.** 124 1 3

L. dz. II b 431/23. 368

Ogłoszenie.

Władysław Kaziród, urodzony dnia 23-go października 1890 r. w Wolbromie, w b. Kongresówce, z ojca Jakóba i matki Teodozji z Bratków, małżonków Kazirodów, z zawodu rzeźbiarz, obecnie zamieszkały w Grudziądzu, przy ulicy Młyńskiej L. 7, wniósł prośbę o zezwolenie na zmianę nazwiska rodowego, i to Władysław Kaziród na nazwisko „Kazigrotowski".

Pomorski urząd wojewódzki w Toruniu podaje powyższą prośbę do powszechnej wiadomości, z nadmienieniem, że w myśl art. 4 ustawy z dnia 24 października 1919 r., Dz. U. Rz. P. Nr 88, poz. 478, wolno przeciw jej uwzględnieniu zgłosić do Ministerstwa spraw wewnętrznych w Warszawie zarzuty, które podać należy do Pomorskiego urzędu wojewódzkiego w Toruniu w przeciągu 90 dni od dnia ogłoszenia w „Monitorze Polskim", które równocześnie zarządza się.

Toruń, dnia 12 lutego 1923 r.

Za wojewodę: **Słonawski.**

BIURO OGŁOSZEŃ MARJANA HUPCZYCA

Kraków, ul. Jagiellońska 7 (róg ulicy Szewskiej) przyjmuje ogłoszenia (inseraty) do wszystkich gazet w kraju i zagranicą. Sprzedaż i abonament wszystkich dzienników.

Przybory szkolne i kancelaryjne.

Kolektura loterji klasowej.

Biuro pośrednictwa kupna i sprzedaży. 5370 3 3

Rok założenia 1905. Rok założenia 1905

Zakład elektrotechniczny „Aerodynamo"

Inż. T. Kleczewski

Kraków, ul. Jagiellońska 6, Telefon 3566

wprowadził na czas jesienny i zimowy stałe

pogotowie elektromonterskie

pracujące codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt, do godz 9-tej wieczór.

Telefon Nr 3566. 4323 5 5 Telefon Nr 3566

Rękawiczki i pończochy

w najlepszym gatunku i modnych kolorach poleca najtaniej 3980 3 3

Magazyn rękawiczniczy

F. Lubański

Kraków, ul. św. Anny L. 2.

Własna pracownia rękawiczek skórkowych

WYKWINTNE i TRWAŁE

MEBLE KLUBOWE

:: poleca :: jedyna w Polsce

Wytwórnia mebli klubowych

Kraków 234
ulica Florjańska L. 25.

MARMOLADY

pierwszej jakości

zawierającej 55% cukru, twardej, do krajania, w skrzynkach 10 kg, dostarcza z własnej fabryki tylko hurtownie 206 3 3

Polskie Tow. handlowe S. A.

Kraków, ul. Sławkowska 1, tel. 2078.

Przewodnik turystyczny po Krakowie.

Wawel i muzea:

Zamek królewski na Wawelu zwiedzać można od godziny 9 do zmroku. Wstęp do Zamku 50 mkp. (Zarząd Zamku królewskiego tel. 1262). **Groby królewskie, grób Mickiewicza i skarbiec w katedrze na Wawelu** zwiedzać można w dnie powszednie o godzinie 10, w niedzielę i święta po nabożeństwach. **Groby zasłużonych w krypcie na Skałce, grób Skargi w kościele św. Piotra, oraz skarbiec N. P. Marji** zwiedzać można w chwilach wolnych od nabożeństw, za zgłoszeniem się do zakrystji. **Muzeum Narodowe,** Sukiennice, tel. 168, otwarte jest codziennie od godz. 10—2, za opłatą 300 mkp. od osoby; zbiorowe wycieczki otrzymują zniżki w kancelarji Muzeum w Sukiennicach. **Muzeum im. Eryka hr. Czapskiego, ul. Wolska 10,** wraz z lapidarjum, otwarte z wyjątkiem wtorków i piątków codziennie od godz. 10—2, za opłatą 300 mkp. od osoby. Zniżki jak poprzednio. **Dom i muzeum Jana Matejki,** ul. Florjańska 41, dzieła zbiory mistrza, otwarte codziennie od 10—2, za opłatą 300 mkp. od osoby. Zniżki jak poprzednio. **Barbakan czyli t. zw. Rondel bramy Florjańskiej,** zabytek architektury z końca XV i XVI w., w lecie otwarty przez cały dzień, w miesiącach zimowych za zgłoszeniem się w kancelarji (najmniej 5 osób) za opłatą 200 mkp. od osoby. Zniżki jak poprzednio. **Wieża Marjacka** w lecie otwarta codziennie od godz. 10—12, w miesiącach zimowych za zgłoszeniem się w kasie muzealnej w Sukiennicach. Opłata 200 mkp. od osoby. Zniżki jak poprzednio. **Muzeum Czartoryskich,** ul. Pijarska 6, otwarte dla zwiedzających we wtorki i piątki od godz. 9—1 w południe, o ile w te dni nie przypadną święta. **Miejskie Muzeum przemysłowe,** ulica Smoleńsk 9, tel. 1339, otwarte od 10—1. **Muzeum etnograficzne,** na Wawelu otwarte codziennie. Wstęp w niedziele, wtorki i czwartki 50 mkp., w inne dni 100 mkp. **Wystawa Towarzystwa sztuk pięknych,** pl. Szczepański 1, tel. 8, otwarta codziennie od g. 10—4. Wstęp 200 mkp. **Wystawa przemysłu polskiego Ligi pomocy przemysłowej** ul. Straszewskiego l. 28, wstęp wolny od godziny 9—1 i od 3—6.

Władze:

Województwo, ul. Basztowa L. 26, tel. 1141; godz. przyjęć: wojewoda od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Starostwo krakowskie,** ul. Starowiślna L. 13, tel. 3554; godziny przyjęć: starosta od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Magistrat,** plac WW. Świętych L. 3, tel. 46; godz. przyjęć w prezydjum miasta: od 12—2 z wyjątkiem niedziel i świąt; godziny urzędowe od 8—2. **Dyrekcja kolei państwowych,** plac Matejki L. 12, telefon 2458; godziny przyjęć: prezes dyrekcji od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3 z wyjątkiem niedziel i świąt. **Dyrekcja policji,** ul. Krupnicza L. 34, telefon 458; godziny urzędowe: od 8—3. **Izba skarbowa** (Władza skarbowa II instancji na Województwo krakowskie) ul. Helclów l. 2, II p., telefon Nr 225. Prezes Izby przyjmuje strony codziennie od godz. 12—1 z wyjątkiem niedziel i świąt; w biurach godziny dla stron od 11—1.

Biura kupna i ogłoszeń.

„Uczciwość" Biuro kupna i sprzedaży kamienic, realności, folwarków sprzedaje i przyjmuje do kupna, Podwale 3, obok poczty.

Ogłoszenia prasowe i reklamy kolejowe „Ruch", S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

Przedsiębiorstwa transportowe.

Centralne Biuro spedycyjne W. Łsjański, Kraków, ul. Andrzeja Potockiego 9, I piętro, (Dom własny) Telef. 3218-19.

Kina.

Kino pouczające „Muzeum" ul. Smoleńsk l. 9. Przedstawienia w soboty, niedziele i święta.

Kino „Opieka" ul. Zielona 17. Czysty zysk dla inwalidów wojennych. Przedstawienia codziennie od godz. 5-tej w święta od 3-ciej.

Fortepiany, pianina i fisharmonje:

Bechstein
Blüthner
Bösendorfer
Ehrbar
Kotykiewicz
Lauberger & Gloss
Mannborg
Quandt
Schweighofer
Seiler
Steinweg
Stingl

do nabycia w składzie fortepianów **Heleny Smolarskiej, Wolska 7.**

Farbiarnie i pralnie.

„Tęcza" zjedn. krak. chemiczne czyszczelnie, pralnie i farbiarnie „Tęcza-Wisła-Lilja", Spółka z ogr. por., w Krakowie, ul. Czarnowiejska l. 72—74, 11 sklepów w mieście, wykonują powierzone jej roboty w ciągu 6 dni.

Księgarnie i sprzedaż dzienników i mód.

Księgarnia i sprzedaż gazet: **„Ruch",** S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

Najnowsze żurnale mód stale do nabycia u firmy M. Landau, Kraków, ul. św. Krzyża 5.

Obuwie.

Stanisław Hachaj

ul. św. Tomasza l. 9.

Magazyn i pracownia obuwia damskiego, męskiego i dziecięcego.

Najnowsze fasony angielskie, francuskie, warszawskie, stale na składzie w wielkim wyborze.

Eleganckie i trwałe obuwie można nabyć najtaniej u firmy

GIZELA BRAND

Kraków, ul. Starowiślna l. 6.

Laboratorja kosmetyczne i perfumerja.

Laboratorjum kosmetyczne **Franciszki Budziaszek,** Grodzka l. 3, I. p., dobrze zaopatrzony zakład w wyroby kosmetyczne.

Meble używane

kupuje i sprzedaje

M. NADEL

Kraków, Wielopole 12.

Zakłady przemysłowe.

Zakład tapicersko-dekoracyjny, magazyn **mebli** i wyrób **kołder A. Rybiński,** ul. Sławkowska 21. Telefon Nr 3468.

Hurtowny i częściowy **SKŁAD KOŁDER**
Sulikowski, ulica Grodzka 59.

Zakład tapicerski i magazyn mebli
M. BARDACH
Kraków, Florjańska l. 16.

REWIZJA LOSÓW.

Biuro rewizji losów przy Domu informacyjnym Ebenschütz, Rynek 8.

MAGAZYN MÓD „JADWIGA"

Rynek 30, róg Szewskiej w podwórzu poleca kapelusze damskie w wielkim wyborze, oraz wykonuje wszelkie prace w zakres modniarstwa wchodzące — jakoteż poleca

KUPONY

na bluzki, suknie, płaszcze, męskie ubrania, dziecięce i t. d. i t. d.

Zakład fotograficzny J. Bednarskiego
Kraków, ul. Basztowa 17.

Dla przejezdnych wykonuje fotografje na kartkach (koresp.) w jednym dniu; w 2 godzinach fotografje do legitymacyj.

Zadarmo wypożycza się nowe kostjumy do fotografowania.

Obrazy.

Salon sztuki współczesnej i antycznej S. Podworskiego
ul. św. Jana 13.

Kupno — sprzedaż — zamiana.
Ekspertyza i [illegible]
Obrazy — dywany — antyki.

Zabawki.

15 Basztowa 15

Skład zabawek. — Klinika lalek.

E. FILOUS

Zakłady naukowe.

„MATURA"
Kraków, Grodzka 69.
(od 3—6 z wyjąt. niedziel i świąt)

I. Listowne kursy ogólnokształcące z różnych [illegible] nauki dla osób pragnących posiąść podstawową wiedzę ogólną i fachową.

II. Listowne kursy języków obcych (angielski, francuski, niemiecki).

Każdy może uczyć się w domu w wolnych chwilach od zajęć. Informacje i prospekty bezpłatnie

W Drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 18. Rządca Drukarni L. K. Górski.